

MAGYAR LAPOK

Igazgató és felelős szerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.T.**
Törvénytörvényes bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Az angol parlament nyári szünete

A miniszterek a szünet alatt nem távoznak el Anglia területéről. — Angol-francia tengerészeti tárgyalások Málta és Gibraltár háborús szerepéről

Londonból jelentik: Ebben az évben a parlament nyári szünete augusztus 4-én kezdődik. A szünetet az angol miniszterek Angliában töltik el, Elliot egészségügyi miniszter kivételével, aki tizenöt napot Antiheshben tölt. Ilyenformán az angol kormány tagjait szükség esetén a legrövidebb időn belül Londonba hívhatják. Politikai körökben úgy tudják, hogy az angol parlamentet október 3-án hívják ismét össze.

Párisból jelentik: Lapjelentések szerint katonai körökben fontosságot tulajdonítanak azoknak a tárgyalásoknak, amelyek a napokban Málta szigetén az angol és francia tengerészeti képviselői között folytak le. Ugyanezekben a körökben úgy tudják, hogy ezekkel a tanácskozással függnek össze azok az eszmecserék, amelyek Gibraltárban

indulnak Douval tábornagy, oráni flottaparancsnok és Woodhouse angol tengernagy között.

Grentfell angol tengerészeti parancsnoknak a hadiflotta háborús szerepéről írott könyve kiemeli, hogy a Földközi-tenger középső vidékén az olasz tengeri és légi flotta lényegesen bizonytalanná teszi az angol és francia flotta közlekedését. A könyv kételyét fejezi ki, hogy ebben a bizonytalanságban Málta szigetére, mint támaszpontra lehetne számítani, mert ez a sziget a szicíliai olasz légi haderő hatókörében fekszik és nincs kellő kerete, hogy aktív ellentámadást tudjon kifejezni. Emiatt az átkelések védelmének egész terhe a gibraltári támaszpontra nehezedik. A most szóbanlévő angol-francia tengerészeti tárgyalások ennek a helyzetnek a megbeszélésével foglalkoznak.

A „Közvetett támadás“ fogalma fölötti ellentét az angol és az orosz kormányok között.

A szovjetunió távirati irodája vitát kezdett Buttler angol külügyi államtitkárral

Moszkvából jelentik: A Tas szovjet távirati iroda visszautasítja Angliának a moszkvai tárgyalásokon tanúsított felfogását. Buttler angol külügyi államtitkár ugyanis közölte az alsóházban, hogy Anglia megteszi mindent a tárgyalások előrevitele érdekében, de a szovjet kívánalma a közvetett támadás esetére is katonai együttműködést akar s a közvetett támadás fogalmába még az is belemagyarázható, ha például a balti államokban háborús készségi kormány alakul. A szovjet ezt maga elleni kihívásnak minősítheti s ezen a címen elhárító hadmozdulatokba kezdhet, amiben majd a katonai szövetségi szerződés önműködő szerkezete miatt Angliának is kell őt segítenie. Kérdés, hogy Anglia belemehet-e ilyen szerződésbe s a közvetett támadás elhárítása címén megsértetheti-e a balti államok függetlenségét? — Ezt mondotta Buttler. A szovjet távirati irodája ezzel szemben azt mondja, hogy Buttler rosszul magyarázza a szovjet-felfogást. Nem a támadási szándékok elleni védekezésről van szó, hanem olyan *tényleges* akciókról, melyek közvet-

ve támadást foglalnak magukban. Az angol javaslat szövege ebben a tekintetben kétértelmű és Anglia ezzel kibuvót igyekszik magának föntartani még azesetre is, ha bizonyos tá-

Az olasz hadgyakorlatok Miláno körül megkezdődtek

Pariani hadügyi államtitkár nyilatkozott a bemutatandó új harcmodorról

Milánóból jelentik: Az olasz hadgyakorlatok főhadiszállása itt van Milánóban és az előkészítő csapatmozdulatokat már kedden megindította. A hadgyakorlatok szerdán kezdődnek. A meghívott külföldi katonai bizottságok közül a német, japán és magyar küldöttség kedden Milánóba megérkezett.

Rómából jelentik: A olasz hadgyakorlatokkal kapcsolatban Pariani tábornok hadügyi államtitkár nyilatkozott az új harcmodor jelentőségéről. Eszerint a mozgásban lévő csapatok felett gépkocsikon közlekedő mozgó parancsnokság intézkedik. A mozgó parancsnokságnak tizenöt gépkocsi áll rendelkezésére. A tizenöt gépkocsin a parancsnoksági irodát, a rádió adó- és vevőállomást és az alvási alkalmatlanságokat szállítják. Ez a tizenöt gépkocsi azonban nemcsak szállításra szolgál, hanem segélynyújtásra és parancstovábbításra is. Vannak olyan gépkocsik is, amelyek tábori oltárrá alakíthatók át.

A hadgyakorlatok során kipróbálnak egy 15 tornás páncélos gépkocsit is.

Kijelentette még Pariani államtitkár, hogy meggyőződése szerint a hadgyakorlatok tovább viszik előre az olasz hadsereget a tökéletes fejlődés útján, ami állandóan a Duce szeme előtt lebeg és ami képessé teszi az olasz hadsereget, hogy bármely pillanatban minden feladatnak azonnal eleget tehessen.

Pariani tábornok egyébként kedden este vascsorát adott a hadgyakorlatra meghívott külföldi katonai személyiségek tiszteletére.

Nemzeti ünnep Svájcban

A szövetségi elnök kifejtette, hogy legerélyesebben fenntartják bármely kormányzati irányu más állammal szemben a semlegességet

Zürichből jelentik: Svájc nemzeti ünnepe alkalmából a szövetségi elnök beszédet mondott Zürichben. Kifejtette a többi között, hogy az egész svájci fegyverkezés csak a szövetségi állam tökéletes védelmét szolgálja és a szövetségi tanács a legerélyesebben elutasít minden megkülönböztetést a svájci semlegesség

értelmezése tekintetében.

A szövetségi elnöknek ez a kijelentése válasza a svájci szocialista pártnak ama törekvésére, hogy különbséget tegyenek a semlegesség kérdésében a totális és a demokrata államok között.

madás valósággal megindult. A szovjet e kibuvók lehetőségét akarja kiküszöbölni.

Anglia kettős politikája Japán és a Szovjet felé — olasz megvilágításban.

Rómából jelentik: A Stefani sajtóiroda diplomáciai szerkesztője Angliának Japánnal szembeni politikájáról a következőket írja:

— Anglia tárgyalásokat kezdett Japánnal annak az árán, hogy tekintélye csorbát szenvedett. Az oroszok láthatták, milyen lojálisan jártak el azok, akik ugyanakkor vele szövetségről tárgyalnak. A szovjet tudja azt, mit jelent ez a kettős játék. London hajlandó volt engedni a japán követeléseknek, ugyanakkor, amikor Japán a mongol határon fellépett. Ezt a politikát az magyarázza meg, hogy Angliának nincs módjában Japánnal szembeállni, amíg az európai feszültség tart, Anglia ezután is csak a lemondás politikáját követheti. A brit tengernagyi hivatal nem lehet jelen egyszerre az Eszaki-tengeren, a Földközi-tengeren és a Távolkeleti vizeken. Az olasz flotta egymagában is abban a helyzetben van, hogy a leghatalmasabb angol hajóhad felét legyőzheti. Anglia politikája az önzés, a zaklatás és Európa értékcsökkentésének a politikája. Anglia már is sokat fizetett és még nem fizetett ki mindent.

Amerika is King Hall-féle levelekkel akar dolgozni a németek, olaszok és japánok között.

Washingtonból jelentik: Az Associated Press jelentése szerint a kormány elhatározta, hogy a King Hall-féle propaganda rendszeréhez folyamatik, hogy felvilágosítsa a németek, olaszok és japánok nagy tömegeit az Egyesült Államok álláspontjáról a világpolitika kérdéseiben.

Megrendítő beszámolót adott az angol kormány bizottsága a gyarmatok rossz táplálkozási viszonyairól

Ötvenötmillió gyarmatlakó közel az éhínséghez. A londoni nagy lapok szégyenletesnek minősítik az állapotokat

Londonból jelentik: A kormánynak egy szakértő bizottsága három évig tartó helyszíni vizsgálatot végzett az angol gyarmatbirodalom 48 különböző vidékén s ottan 55 milliónyi bennlakó táplálkozási viszonyai felől gyűjtött adatokat. A tanulmányozás megrendítő eredménnyel járt. A bizottság megállapította, hogy a gyarmatbirodalom lakóinak táplálkozása közeljár az állandó éhezéshez. Minden faluban, minden iskolában, minden sorozó hivatalban megállapíthatók a rossz táplálkozás pusztító hatásai.

A vitamin-hiány miatt a skorbut ki-törése általános jelenség. Igen sok helyen a tej, a vaj, a vajás ismeretlen fogalom; a kisgyermekeket rizslével és teával táplálják; a felnőttek átlagos testsúlya 113 font; a gyermekek az iskolában már másfélórányi tanulás után annyira kimerültek, hogy torna-órát nem lehet tartani velük.

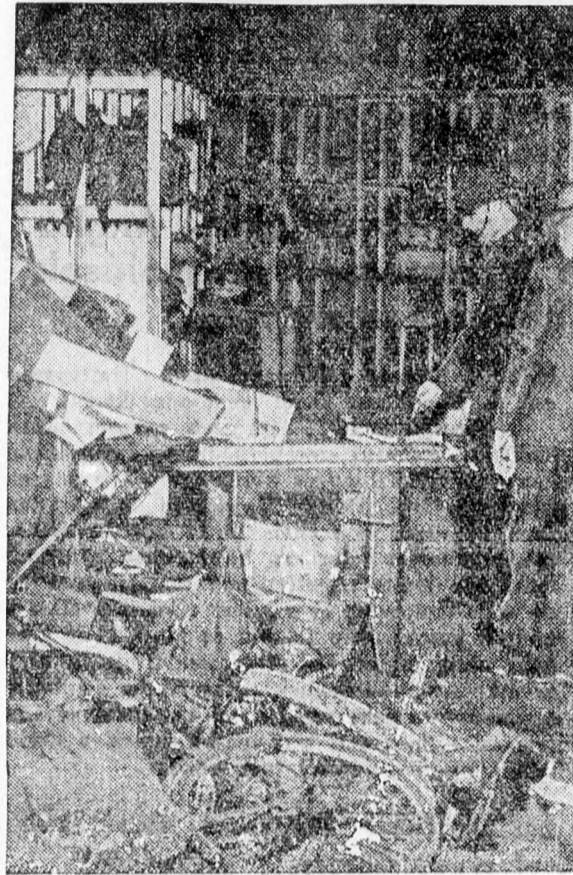
A bizottság megállapításai szerint a rossz táplálkozás oka legfőként az, hogy a kereseti viszonyok rosszabbak, amint 200 évvel ezelőtt. Amellett nincs célszerű földművelés se, s a bennszülöttek nem tudnak tápláló élelmiszereket termelni. Tudatlanság és előítélet gátolja őket ebben s a kormányhivatalnokok és munkaadók is hibásak abban, hogy ez a rossz táplálkozás állandósult és kellő felvilágosítással, meg egyéb emberies bánásmóddal nem segítenek az éhezésbe való belefásulásra.

A *Daily Express* az első oldalon vasgabetűs címekekkel hozza a kormánybizottság jelentését. A címek közt ez a felkiáltás is ott van: „Szégyen!” És a jelentés közlése után a lap ezeket írja: „Az angolok

lesülhetnek a szemüket és szégyelhetik magukat

az angol határok között dúló éhség és beteg-

ség miatt. Ez tehát az angol birodalom. A kormány ugyan Lengyelországot és Görögországot is biztosítéknyújtást vállalt; most azonban

Ugyanabban az órában, amelyben az angol alsóház megszavazta az ir terroristák ellen nozott kivételes törvényt, — bomba robbant a londoni Kings Cross pályaudvar ruhatárában, ahol az egész berendezést, az őrizetbe vett poggyászt elpusztította, sőt egy emberáldozatot is követelt. Ez a kép a rendőri vizsgálatkor készült.

* A cukorbetegség és a kösvény kezelésében reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését s az anyagcserét és az emésztést határozottan előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

mindent meg kell tenni, hogy például Barbados lakosait az éhség ellen, Gambia földjét az inség ellen biztosítsák.”

A *Times* is vezércikkben foglalkozik a jelentéssel és sürgeti a kellő segítségnyújtást. A *Daily Mail* azt írja, hogy „senkise érezhet büszkeséget az angol gyarmatbirodalom iránt, amíg ott ilyen állapotok uralkodnak. Az egész jelentés sötét kép a rossz táplálkozás, az inség, a tudatlanság és betegség állapotáról s mindez az angol nép lelkiismeretét föl kell, hogy rázza.”

A nagyváradi Építőiparosok Szövetségének nagyjelentőségű értekezlete

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradi Építőiparosok Szövetsége kedden este *Pintér István* mérnök elnök vezetése alatt nagyjelentőségű értekezletet tartott. Az értekezleten elsőnek az elnök az új építkezési adórendszert ismertette. Az új adórendszer április 1-én lépett életbe és kimondja, hogy az építész-vállalkozó az egész építkezési érték után köteles illetéket fizetni, tekintet nélkül arra, hogy az építkező adja-e az anyagot vagy a vállalkozó. Az illetéket a pénzügyminisztérium tartomány területén levő építőipari céheknek. A illeték körülbelül a költségvetés összegének 5 százalékát teszi ki. Az összeg befizetéséért ugy a vállalkozó, mint az építkező egyetemlegesen felelősök. Megtárgyalták még a második és harmadik osztályú építések helyzetét, akikre mint ismeretes, ebben az évben 20 százalék emeléssel ismét kivették a jövedelmi adót. Az értekezlet azt a határozatot hozta, hogy ebben az ügyben fölfolyamodást küldenek az illetékes minisztériumhoz.

Pintér István elnök ezután fölolvasta a munkaügyi minisztérium leiratát, amely szerint a minisztérium elismeri a nagyváradi Építőiparosok Céhét. Ezzel a nagyváradi Építőiparosok Céhe központi céhhé lett és Nagyvárad lett a székhelye a Szamos-áttal készített táblázat alapján vetik ki. A kiszabott más városban levő szakmai céheknek a jövőben a váradi céhhez kell csatlakozniuk. *Altnóder Endre* mérnök szólalt még fel és megköszönte *Pintér István*nak a céh érdekében kifejtett munkáját.

Emlékezés

Irta: Forgács Ferenc

Erősödő nyár volt... A búzakalászkok sárgulni kezdtek... A természet évenként megújuló vágya közeledett a beteljesüléshez; nemsokára beérk a mag..., a holnap, a jövő záloga.

*

Kézenfogva mentünk Ágnessel a tiszai füzes felé... Szavunk nem volt, csak az egymást szorító kezünk tanuskodtak, a bensőkben viaskodó bizonytalanságokról... Ágnes szótlánul lépdelt mellettem. Néha rám pillantott kíváncsi, fűrkésző tekintettel, hogy arcomból próbáljon olvasni. De nem sikerült neki, mert én merev arccal számoltam lépteinket. A közömbösség leple alá akartam rejteni, a lelkemben dúló vihart.

— Miért is kell nekem Ágnes szeretnem? — gondoltam sokszor. — Sem jelenem és talán jövőm sincs... Hisz egy háromezer leies havifizetésű, falusi kishivatalnok-ember az nem nagy valaki az életben. Hány nehéz, nagy jövedelmű ember jár-kei százával, ezrével... Nem, nem szabad Ágnes elzárnom a világtól, a szerencsétől, még ha annyira szeretem is... Szakítani kell vele!... — határoztam el már jónéhányszor. — Szabó Bandi, a fiatal körorvos szívesen feleségül venne, de Ágnes miattam közelébe sem engedti.

— Ma meg fogom neki magyarázni, hogy szerelmünk reménytelen. Nincs semmi értel-

me, hogy tovább folytassuk. A homokóra kísértetiesen perog s minden elmúlt nappal megszűbb jutunk álmaink megvalósulásától... Szépen, barátságosan elbúcsúzunk egymástól, mint két egymást igazán szerető emberhez illik és azután... jöjjön, aminek jönni kell!...

Ha arra gondoltam, hogy hazafelé már külön-külön fogunk jönni ezen a köves úton, melyet porlepte akácok szegélyeztek, elszorult bennem valami... Megtört bennem az élet sugara...

— Tudom, — gondoltam — hogy önkezemmel tépek el egy hűrt a szívemben s a jövőben hamis lesz minden hangja... Kacagni is csak azért fogok, hogy senki meg ne sejtse titkomat... Erzem, hogy Ágnesnek is fájni fog a válás... de mégis meg kell lennie... hisz az is fájdalommal jár, ha az orvos megoperál valakit, pedig gyógyulás követi a műtétet.

— Igazán furcsa vagy — fordul felém Ágnes durcás arccal. — Sétálni hívsz... és meg-nyünk egymás mellett ebben a beszédes, gyönyörű tavaszban szótlánul, mint két néma.

— Várj még egy kicsit, Ágneska, — felelem. — Látnod, már csak párszáz lépés a füzes... Ott majd nagyon sokat fogok beszélni... Talán túlságosan is sokat.

Hangom erőtlen, hideg volt... Észre-vette... Arca elborult... Talán huszat is léptünk, mire megszólalt...

— Miről akarsz velem beszélni?

— Könörgöm, — szorítottam meg kezemben lázadó kezét. — most ne kerdezz. Majd ott mindent el fogok mondani

— Jó — válaszolt fejcsóválva és szótlánul mentünk egészen addig a fáig, mely ott állt közvetlenül a vízparton, ahonnan remek kilátás nyílt a kanyarra és sűrű lombátorban vadgerlék fészkeltek.

Ágnes letelepedett az illatos fűbe, én pedig nekitámaszkodtam a fa vastag derekának.

— Nézd, milyen gyönyörű!... — mutatott a folyó felé felhevülve.

Odanézttem. A folyó felett ezüstírályok síklottak eszeveszett gyorsasággal és a kanyarban motoros berregett.

— Ágnes! — szóltam végre elszántan.

A hangra felém fordította fejét. Egészséget fogai között frissen tépett fűszál rezgett.

— Hála Istennek, csakhogy végre megszólaltál — mondta megbocsátó mosollyal ajkán.

— Ágnes, én nagyon komolyan akarok veled beszélni, — hangzottak szavaim tompán.

— Mi az, amit mondani akarsz? Csak nem kaplad meg a fővárosi állást?

— Eppen ez az, hogy megint nem kaptam meg. Csak egy levél jött, egy értesítés, hogy: „Sajnálattal értesítjük...” Ágnes! — néztem szembe a következendőkkel. — Ez így nem mehet tovább... Ennek így semmi értelme... Ezt neked is be kell látnod. A napok múlnak egyhangú, kegyetlen gyorsasággal és fogy a remény... egyre fogy... Bárhová pályázok, mindig közbejön valami... valaki, akinek több, nagyobb a protekciója.

— Nem szabad elveszteni a reményt... Jó az Isten... Egyszer majd ránk is letekin...

— Csoda lenne az, Ágneska... Ugy gon-

Határincidens Kistőcsénél a felsőtiszai tutajozás miatt

Tárgyalások a román és magyar kormányok között. A magyar kormány helyszíni vizsgálatot kért az ügyben

Máramarosziget. Saját tud. Hétfőre virradó éjszaka határincidens történt Kistőcsénél. A határőrök mindkét oldalról több lövést adtak le. A lövöldözés a Tisza felső folyásánál lehajózó tutajok körül keletkezett. A vizsgálat mindkét oldalon megindult.

Ezzel kapcsolatban a bucaresti lapok — mint a Rador félhivatalos hírszolgálati iroda jelenti — a következőket írják:

— Kárpátalja Magyarországhoz való csatlósása után, mint ismeretes, a Felső Tiszán tutajokkal történő hajózást befűtötték mindaddig, ameddig e tekintetben megegyezés nem jön létre Románia és Magyarország között. Az

a körülmény, hogy a tutajosok éjnek idején kísérlék meg az átkelést a folyó tiltott szakaszán, az utóbbi időben több incidenst idézett elő. A hétfőről keddre virradó éjszaka, éjjel körül komolyabb incidens történt Kistőcső közelségében. A román határőrök először szavakkal, majd riasztó lövésekkel figyelmeztették a tutajosokat, hogy álljanak meg és kössenek ki a parton. A magyar határőrök erre tüzelni kezdtek a román határőrök és Kistőcső falu

felé. A golyóváltás reggel hat óráig tartott. A vizsgálat folyamatban van.

— A magyar kormány — folytatják a bucaresti lapok — tíz nappal ezelőtt formálisan kérte, hogy a felsőtiszai tutajozással kapcsolatos megegyezés érdekében a román kormány tárgyalásokat kezdjen Magyarországgal. A román kormány beleegyezett ebbe s a román kiküldöttek össze is gyűltek Sinaiban, ahol a tárgyalások útban vannak már egy hasonló megegyezés felé. A magyar kormány ezzel elismerte, hogy a felsőtiszai tutajozás csak előzetes egyezmény alapján történhetik meg. Miután a magyar helyi hatóságok ezt a tényt nem vették figyelembe, a román kormány kénytelen volt a sinaiai tárgyalásoknak a tutajozásra vonatkozó részét felfüggeszteni mindaddig, ameddig a magyar kormány nem tesz intézkedéseket a tiltott tutajozás megszüntetésére és ezáltal nem vet véget az annyira sajnálatos határincidenseknek.

Hatásköri összeütközés támadt a danzigi szenátus és a lengyel kormány között

A vámisztviselők kinevezési jogát a szenátus magának vitatja, s a lengyel kinevezésű hivatalnokokat nem ismeri el működésre jogosultaknak

Varsóból jelentik: Ismeretes, hogy az egyik danzigi cég szállítmányai vámvizsgálatának felfüggesztése miatt a danzigi szenátus tiltakozott a lengyel főbiztosnál. Ezzel kapcsolatban a danzigi szenátus közölte a danzigi vámigazgatósággal, hogy a jövőben vámisztviselőnek csak a szenátus által kinevezett személyeket tekintik. A szenátus által el nem ismert többi személy az új „Grenzer” elnevezést viseli.

Danzigi lengyel körökben — jelenti a Havas — ezt a megkülönböztetést teljesen önkényesnek ítélik és lehetetlennek tartják, hogy a lengyel kormány elismerje, miután egyedül a lengyel kormány jogosult arra, hogy kinevezzen és hatáskörrel ruházzon fel tisztviselőket. Lengyel jelentés szerint Förster, a danzigi

nemzeti szociálisták vezére megjelent a kalthofi vámhivatalban és megkérdezte a vámisztviselőket, hogy vannak-e nehézségeik a lengyel vámfelügyelővel. Förster ezután viszatért Danzigba s elrendelte a vámisztviselőket, hogy jelentenek neki mindent, ami ezen a határállomáson történik.

A lengyel jelentés ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy Försternek, mint a szabadváros területén élő magánszemélynek nem áll jogában, hogy felülvizsgáljon vámhivatalokat és jelentéstételre szólítsa fel a tisztviselőket.

A kalthofi eljárással tehát Förster akadályokat akar gördíteni a lengyel vámfelügyelő munkája elé. Ilyenformán esetleges incidensekért Försterre hárul a felelősség.

TÓTH TIHAMÉR: ÖSSZEÜJTÖTT MŰVEI 22 KÖTETBEN

Dús aranyozásu,

egészvásznonkötésben ára 4400 L.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogó tollú író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havi részletfizetésre is. Késszép fizetés esetén nagy százalék kedvezmény. Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk után

doltam, hogy neked is jobb lenne, meg talán nekem is... De ne beszéljünk rólam, mert csak te vagy a fontos...

— El akarsz hagyni? — nézett rám tágra nyúlt, rémült szemekkel. — Miért?

— Mert ez így nem élet... Ezt a vergődést nem lehet már tovább bírni... Én huszonnyolc éves vagyok, te meg húsz... Belátható időn belül reményünk sincs, hogy összeházasodunk... Szép dolog a szerelem, de a jövőre is kell gondolni... Az életnek is vannak törvényei...

Erre felállt. Elém lépett, Arcomat súrolta forró lehellete.

— Szeretsz valaki mást?

— Mindig és örökké csak téged...

Fölöttünk a fán gerle turbékoló tojásos párjának... Körülöttünk méhek, bogarak, lepkek zümmögtek, dongtak, szálltostak. Egyik virágról a másikra. Lábukon, szárnyukon viték a himpört, hogy élet, mag teremjen és beteljesedjék az örök törvény: biztosítva legyen a jövő, a holnap... Lábunk előtt két kicsike, zöldhasú gyík suhant el nesztelenül...

Ereztem, láttam ezt a körülöttem zajló, nyüzsgő, lázas, tevékeny életet. Szemem tágra nyílt... és bensőmben feltört a nagy, szomjas vágyakozás... Minden nagy titkot megértettem egy rövid, elmúló pillanat alatt. A torkom kiszáradt, fejemben zakatolt a vér... Elém állt az élet és keményen, mélyen a szemembe nézett.

— Ez az élet... a végzet, mely ellen tenni nem lehet, — suttogtam.

Ágnes azt hitte, hogy hozzá szólok és válaszolt.

— Nem gondoltál még soha arra, hogy az is végzet lehet, hogy mi szeretjük egymást? És sorsunk úgy össze van bogozva, hogy ne tudjunk egymástól elszakadni... s valahol egyszer a reménytelenség ellenére is egyesülni kell utainknak?

E szavakra újra visszacsöppentem az életbe.

— Szabó Bandi szeret téged, Ágnes... Miért üzöd el magadtól?

— Azért, mert nem szeretem! — vetette fel dacosan a fejét.

— Jójóvedelmű ember, aki mellett nyugodt, biztos lenne az élet. Kedves fiú, bizonyára jó férj is lenne...

— Ne ajánlgass nekem senkit — mondta könnyeivel küzdve. — Ha nem szeretsz már és el akarsz hagyni, nem tartóztatlak: mehatsz. Csak nagyon furesának találom, hogy éppen te beszélsz nekem ilyesmiket, akit én mindenkinél, még az életemnél is jobban szerettem — s egy könnyesebb végiggördült sápadt, vértelen arcán.

— Elhíheted, hogy nem akartalak megbántani, Ágneska — fogtam meg a két karját és kényszerítettem, hogy a szemembe nézzen. — En csak jót akartam neked s azért nem szabad haragudni.

— De ha nekem nem jó az! — suttogta elkínzottan.

— En szeretlek téged most is, úgy, mint abban a pillanatban, amikor először dobant össze a szívünk... És látod, nem csak az a

szerelmem, mely kielégülést talál... Az is szerelmem, mikor fogcsikorgatva, ökölbe szorult kézzel szeretünk... S annak, aki igazán szeret, akkor is boldognak kell lennie, ha a másikat boldognak látja...

— Most megcáfoltad önmagad. Azt mondtad, hogy fogcsikorgatva, ökölbe szorult kézzel kell szeretni... Mondd, hát mi nem úgy szeretjük: egymást... Láttad az előbb azt a két kicsi, zöldhasú gyíkot... Hallod a gerlet? És láttad a méheket, a bogarakat, a lepkeket?... Hát te is?... — kiáltottam fel csodálkozva.

— En is... — hajította mellemre kócos fejét. — Ne kívánj tehát sem tőlem, sem magadtól olyant, amit nem lehet megtenni, ami ellenkezik a természet törvényével... a szív vágyával... a lélek akarásával...

Legyőzve álltam előtte... Észre sem vettem, hogy lábujjhegyre emelkedik és megcsókol... Csak magamhoz öleltem a karcsú lánytestet olyan erővel, mintha soha többé nem akarnám kiengedni erős karjaimból.

— Szeretlek! És nem akarlak elveszteni — súgta lázasan.

— En is nagyon szeretlek! — simogattam meg selymes haját.

Pontosan öt évvel ezelőtt történt mindez... Ágnes még ma is leány... En meg nem nősültem meg... Mert a fővárosi állás még mindig késik...

De szerelmünk változatlan... Sorsunk titkát talán egy csillag őrzi... Már pedig a csillagok örökéletűek...

Vándorgyűlés a tudományok népszerűsítésére

— Az Erdélyi Múzeum Egyesület előadásai Gyergyószentmiklóson —

Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi tudományos élet egyik legrégebbi szervezete, az Erdélyi Múzeum Egyesület az idén is megtartja szokásos vándorgyűlését. Augusztus 27—29-én Gyergyószentmiklóson lesz ez a vándorgyűlés, melynek keretében a különböző tudományok köréből előadásokat tartanak egyes időszaki kérdésekről. Az elnökség már szétküldötte a meghívót, mely azt is jelzi, hogy július 26-ikán délután lesz a gyűlésre érkezők fogadtatása és elszállásolása. A rendezőbizottság a vendégeknek csak helybéli családoknál biztosít ingyenes elszállásolást. Az elszállásolást igénylő bejelentések aug. 20-ig közvetlenül a vándorgyűlés rendező bizottságához intézendők (Karácsony Antal úr, Gheorgheni, Str. Regele Ferdinand Nr. 18, Jud. Ciuc) jelölje az életkort, társadalmi állást, az érkezés pontos idejét, esetleges kívánságot és kivel érkezik az illető.

A vándorgyűlés műsora:

Díszülés augusztus 27-én, vasárnap d. e. 11 órákor az Ipartestület helyiségében. 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári előterjesztések. 3. Üdvözlések. 4. Elnök válasza. 5. Dr. *Tavaszy Sándor*: Az ember filozófiai értelmezése. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

A díszülés után *Kassay Lajos* v. kononok, gimnáziumi igazgató, *Görög Joachim* v. örm. kat. plébános, kanonok és *Fejér Dávid* v. orvos sírjának megkoszorúzása következik. Megemlékező beszédet mondanak: Dr. *Csipak Lajos*, dr. *Benke Antal* és dr. *László Dezső*.

Ezután a Dacia Étteremben közebed. Az Erdélyi Múzeum Egyesület alapítójáról, gróf *Mikó Imréről*, serlegbeszédet mond dr. *Balogh Ernő*.

Előadások.

Augusztus 27-én, vasárnap d. u. 5 órákor: 1. *P. Lukács* Mansvét: Küzdelem az alkoholizmus ellen. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

2. *Molter Károly*: Nyelvünk szépségei. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

3. Dr. *Gergely Jenő*: Századunk fizikai alapfogalmai. (Természettudományi Szakosztály.)

4. Dr. *Koleszár László*: Az alkant az egyén életében. (Orvostudományi Szakosztály.)

5. *Vákár József*: A gyergyószentmiklósi római katolikus és örmény katolikus templomok története. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Augusztus 28-án, hétfőn d. e. 10 órákor: 6. *Bálint Vilmos*: Kaftán-kaznla. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

7. Dr. *Kelemen László*: Az öregedés problémája. (Orvostudományi Szakosztály.)

8. Dr. *Albrecht Dezső*: A társadalmi közösség alapjai. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

9. *Bálint Ákos*: A székely népdal és egyházi ének fejlődése. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

10. Dr. *Pataki Jenő*: Művészet az orvostudományban. (Orvostudományi Szakosztály.)

Augusztus 28-án, hétfőn d. u. 5 órákor: 11. *Bányai János*: Csíkszenttamás márványtelepe. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

12. Dr. *Tulogy János*: A Békásszoros. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

13. Dr. *Csiky János*: Adatok a gyergyói nép táplálkozásához. (Orvostudományi Szakosztály.)

14. Dr. *Jancsó Elemér*: Ady. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

15. *Perjessy János*: A Székelyföld szövetkezetei. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

Augusztus 29-én, kedden d. e. 10 órákor: 16. *Bányai Edit*: A székely női népviselet. (Bemutatókkel. Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

17. *Venczel József*: Adatok Csíkvármegye gazdaságtörténetéhez. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

18. Dr. *Oberding József György*: A Siculidum népe. (Jog- és társadalomtudományi Szakosztály.)

19. Dr. *Péterffy Pál*: Időjárás és betegség. (Orvostudományi Szakosztály.)

20. *Reischel Artur*: Kölcsey. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Augusztus 29-én, kedden d. u. 5 órákor:

21. Dr. *Balogh Ernő*: A Gyilkostó és sorsa. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

22. *Husz Ödön*: A termő talaj élete. (Vetített képekkel. Természettudományi Szakosztály.)

23. *Vámszer Géza*: A gyimesi csángók. (Vetített képekkel. Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Városrendezés, óh...

Nagyvárad. Saját tud. A városrendezési ügyét minden lokálpatrióta és minden rendes polgár szívén viseli. Nem kell ahhoz évekig lakni egy városban, hogy az ember városrendezési tervekkel legyen tele; elképzelje közterek, utcák, sétányok szebb kialakítását, házakat bontson és palotákat emeljen, utakat kövezzen és hidakat építsen, új telepeket létesítsen és ódon, csúf városrészeket tüntessen el a kultúra, a szépség és a kényelem magasabb szempontjainak kiállítására.

Kévszázad van Erdélyben, amely nagyobb tápot adna a városfejlesztésről álmodó polgár képzetének s több anyagot szolgáltatna építő, javító tervezeteknek, mint Nagyvárad. A körösparti Párizs melléknével kérkedő városnak a belváros terei, utcái felé terjedő, fényűző élete már a múltban is sok olyan feladatot hagyott megoldatlanul, amelyek kivülre a párizsiak élet fénykörén s e feladatokat csak megokasították az újabb létesült, nagykiterjedésű telepek, melyeken s a hozzájuk vezető utakon a legfalusiasabb képeket és benyomásokat is túlszárnyaló idillikus hangulat uralkodik. Egy külvárosi lakóteret felkeresni komoly kirándulással ér fel s kedvezőtlen idő esetén valószínű expedíciót kell szerveznie a mérész vállalkozónak célja elérésére. A járdavíznyomok ilyen elmaradottságának hasonmását csak Isten háttárgyáiban találhatjuk. A háztulajdonosok — kiki a maga ízlése és lehetőségei szerint — maguk igyekeznek járhatóvá tenni házuk elejét és az egyik kavicsal, a másik téglatörmelékkel, a harmadik szénszalakkal, vakolat hulladékokkal, vagy egészen gyanús állagú hordalékkal kísérli meg, hogy az úttesten gyülemlő eső- és talajvíznek gátat vessen. De nem mindenütt koronázza siker a lakosság ebbeli törekvését, különösen ott, ahol magának a városnak vannak még telkei, vagy ahol az utak és terek szabályozásának munkája késik. Itt kacska- és libaúszatókon, sertésfürdőkön gázol át a külváros bátor vándora, közben a házak közt legelő s birkanyáják vitéz juhászkutyaival vív esatát és helyenkint roppant személerakatok terjesztik feléje nehéz illatukat.

Ilyen körülmények között meg lehet érteni, hogy a lakosság nem veszi komolyan a köztisztasági előírásokat. Hiszen, gondolják az emberek, a város se veszi komolyan. Erről nemcsak helyszíni észrevételek alapján győződhet meg a polgár, hanem akkor is, ha a lokálpatriotizmus, az európaiaság vagy a jobb egészségügyi viszonyokra való törekvés egy nemes lendületben panaszt emel a tócsák, mocsarak, szemétdombok, vagy útszéli bozótok miatt a köztisztasági, vagy más illetékes hivatalnál. Szabályszerű írásbeli beadványa más hasonló beadványokra helmozódik s közben a panasz tárgyát képező útszéli bozótot erdővé, a tócsát egész tengerre, a szemétdombot hegyvé növelheti a természet jóvalta és a lakosság ősi fegyelméletlensége.

Annál feltűnőbb, hogy a város időnként ki-

Regény ujdonságok:

Bágyi: A kiválasztottak, kötve . . .	173 lei
Fóth: Pénztár 9—2-ig, kötve . . .	202 "
Foster: Amerika álma, füzve . . .	148 "
Kenneth: Északnyugati átjáró I. II. füzve . . .	297 "

tett képekkel. Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

24. Dr. *Szabó T. Attila*: A népiség jelentősége és hatása a művelődésben. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

25. Dr. *Gaál Alajos*: Egy láthatatlan világhatalom (mikroorganizmusok). (Orvostudományi Szakosztály.)

26. *Kelemen Lajos*: Gyergyó műemlékei. (Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi Szakosztály.)

Az előadásokat a gyergyószentmiklósi ipartestület helyiségében tartják. Egy-egy előadás időtartama legfeljebb félóra. A vándorgyűlés után kirándulások lesznek. Az összegyűlékezést a kormányhatóság engedélyezte.

Lehetetlen állapotok a telepekre vezető utakon

Csak az illetékfizető polgárnak vannak kötelezettségei, a városnak nem!

szemel egy-egy jámbor polgárt és annak bőrére el a port parkodik a komoly feladatteljesítés látszatát kelteni. Egy szerény háztulajdonos panaszkodott nálunk a napokban, hogy a közüzemek től nyomtatott értesítést kapott, amelynek értelmében 5000 lei pénzbírságot rónak reá, mert a háza előtt nem gyomlálta ki a gyepet. Valószínű, hogy ezt a hivatalos értesítést más háztulajdonosnak is kikézbéstitették, hiszen nyomtatványokat szétküldeni igen egyszerű és gyors művelet.

Elképzelhető, hogy a köztisztasági és városrendezési viszonyok fentvázolt uralma alatt mily villámcsapászerűen érte a háztulajdonosokat ez az értesítés. Igaz ugyan, hogy fellebbezésnek van helye ez ellen s a járásbírói rendszert 50—100 leire csökkent a bírság összegét, de ez nem változtat azon a tényen, hogy a saját feladataikkal szemben oly elnéző közüzemek az általuk teremtett viszonyok között fegyelméletlenné vált polgárral szemben akkora szigorral lépnek fel, hogy a kihágásokért a törvény szerint kiróható bírságnak mindjárt a legmagasabb mértékét igyekeznek alkalmazni 30 nap alatt való kéréllhetetlen behajtás fenyegetésével. A mi ellen bizonyára sokan anyagi, vagy más okokból még a fellebbezés egyszerű elcsúszásával sem tudnak élni.

Vajjon hova jutnának a közüzemek, ha a polgárságnak egy nem létező, de elképzelhető fóruma az enyhítő körülmények figyelmen kívül hagyásával ugyanígy lépne fel a város hasonló jellegű, de összehasonlíthatatlanul nagyobb mulasztásaiért?

Pályázat

Az albauliai római katolikus papnevelő intézet felvesz a papnevelőbe liceumi VII. és VIII. osztályba járó tanulókat ingyenes, illetve kedvezményes helyre a Püspöki Hatóság f. é. 1815. sz. rendelete értelmében.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

Pályázhatnak a liceum VI. és VII. osztályú legalább 7 médiával végzett tanulók, aki papi hivatást éreznek és a papnevelői rendszabályoknak készek magukat alávetni.

A pályázók sajtóközleg megírt kérésüket a liceumi igazgatóság, vagy illetékes plébánosuk útján terjesszék a Püspöki Hatóság elé, a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevél, 2. bérmlási bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetékesi bizonyítvány, 6. az elvégzett osztályról iskolai bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. a vallásnár információja zárt borítékban, 9. a liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. premilitaris kurzus végzéséről bizonyítvány.

A felvett növendékek az albauliai római katolikus liceumban díjmentesen végzik tanulmányukat, de a papnevelő intézetnek évi 2000 leit kötelesek fizetni, mely alól teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és legalább 8 médiával végzett előmenetel alapján felmentés nyerhető.

Alba Iulia, 1939. július 30.

A papnevelő intézet igazgatósága

EMBEREK ÉS TÁJAK

Bí-Pí, a világ legendás főcserkésze

Harminc esztendő alatt hárommillióra szaporodott iljú hiveinek száma

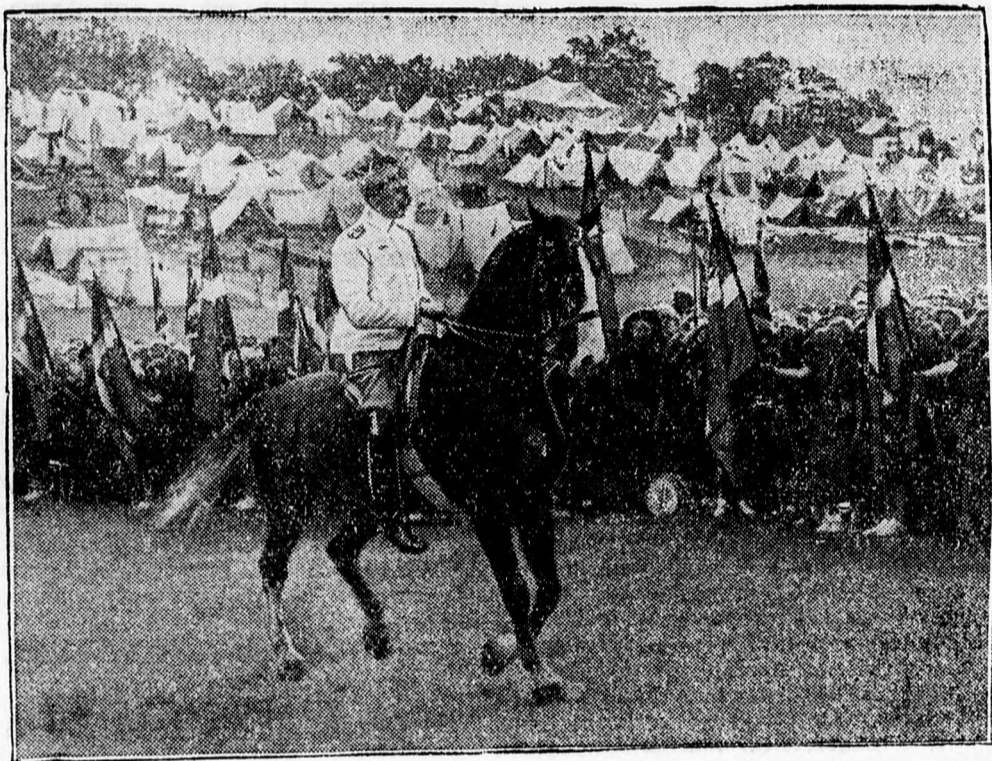
A világ cserkészlányai most tartják táborozásukat Gödöllőn és ugyan- csak a napokban nyitotta meg Christian dán király 2800 dán, finn, norvég és svéd cserkészlány táborhelyét a dániai Aarhusban. Ebből az alkalomból közöljük az alábbi érdekes cikket a 80 éves Baden Powellről, aki tudvaleg a cserkészmovement megindítója.

London, július hó.

Egész közel a Buckingham Palacehoz, a világbirodalmat egybefűző brit királyi palotához egy másik világbirodalom jóval szerényebb székháza

szen eredetileg az angol tábornok, aki már akkor a brit ifjúság körülrajongott hőse volt, maga sem hitte, hogy nemzeti szervezeteként alapított kis csoportja gyűjtő példa lesz az egész világ ifjúsága számára és hogy eljön az idő, amikor öt világrész cserkészei őt tekintik ideáljuknak és vezérüknek. Kétévenként rendezik a világcserkészet „népszámlálását.” A nemzetközi irodában büszkén tudatják velem, hogy a mozgalom feltartóztathatatlanul terjed és ezidén számuk már meghaladja a három milliót.

Még a világ legelhagyottabb szigetén, ahová évenként csak egyszer téved a hajó, a sziklapartos

A dániai Aarhusban a cserkészlányok táborát, amelyen 2800 dán, finn, norvég és svéd cserkészlány vett részt, meglátogatta Christian dán király, aki lóháton vonult el a cserkészlányok sora előtt.

áll. Ezt a világbirodalmat hiába keresnők a térdépen, a határai megrajzolhatatlanok, eseményei nem szerepelnek a napilapok viharos politikai hírei között. És mégis mindenütt élnek polgárai, ahol fiatalok lelkesednek és résen állnak, mint ahogy ezt kötelességükké tette a világbirodalom megteremtője és vezére, aki a világ ifjúságának új ideálokat adott. Most megint kiderül, hogy az egészséges nacionalizmust és a kontinenseket, nemzeteket, fajokat egyesítő világpolgári szellem nem áll ellentétben egymással, hanem harmonikus egységet alkotva, tartalmat és célt adhat a fiatalok millióinak. Adhat... Nem B. P.-n múlik, hogy még az ő birodalmában sem mindenütt valósítják meg az ő elgondolásait. A helyi kisiklások azonban nem érinthetik életműve jelentőségét.

30 esztendő

A Buckingham Palace Road 25. számú ház a brit boyscout-ok „Imperial Headquarter”-ja és egyúttal a világcserkészet nemzetközi irodájának otthona. Csak az önálló országokat számítva, ma már ötven állam cserkészszervezeteit kapcsolja össze a londoni iroda. Milliányi kis diák nagy „B. P.”-je, vagy ahogy hivatalosan hívják, *Baron Baden Powell of Gilwell*, nemrég ünnepelte esodálatosan gazdag életének nyolcvanadik évfordulóját és több mint harminc esztendeje annak, hogy az angol Dorset grófság egy kis tengerparti szigetén először táboroztak együtt Baden Powell scoutjai, nem is álmódva arról, hogy ez a hevenyészett „próbajambore” egy világmovement születésnapja lesz. Hi-

Tristan da Cunha kétszázötvenlakosa között is van néhány fiú, aki büszkén hordja a cserkészelvényt. India dsungeleiben cserkészdalokat énekelnek a táborítűzek mellett bennszülöttek, afrikai négerfalvakban Baden-Powell lohogója alá se reglenek a törzsfőnökök fiai, a legújabbban csatlakozott délamerikai Venezuelában a cserkészek száma egy év alatt ötezerre emelkedett. Eredetileg persze az egészséges ifjúság életfeltételeihez szabta „B. P.” a cserkészetet, de később belátták, hogy az élet mostoháinak is helyet kell teremteni a fiatal álmok birodalmában és ma már vakok, süketnémák, nyomorék gyerekek sorsát is megszépítik a cserkész-ideálok.

Mafeking hőse

Robert Stephenson Smyth Baden-Powell 1857-ben egy Oxfordban tenárkodó angol teológus nyolcadik gyerekeként született. A kitűnő Charterhouse „public-schooljál” lépett a brit hadsereg kötelékébe és lovastisztiként hamarosan a tengerentúli szolgáló csapatokhoz került. Indiában, Dél-Afrikában egyaránt kitüntette magát és a búr háború kitérősekor már ezredesként vezényli egy kis megerősített afrikai város, Mafeking helyőrségét.

Mafeking védelme az ismeretlen csapat-tisztet világhírűvé tette.

Párszáz főnyi csapatával 1899 október 13-tól kezdve 1900 május tizenhetedikéig ellenállt egy tízezer főnyi búr hadsereg ostromának és a várost csak akkor hagytá el, amikor az angol felszabadító csapatok megérkeztek. Bár a nemzetközi közö-

* Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket éhgyomorral egy pohár „Ferenc József” keserűvízzel eirendezzük. Kérdezze meg orvosát.

ménynek a búr háborúról igen eltérő nézetei voltak, Baden-Powell személyes hősiességét világszerte elismerték. Jóval homályosabb a kitűnő katonatiszt szerepe

a brit hírszerző osztály, a rettegett „Intelligence Department” szolgálatában.

Kétségtelen, hogy Baden-Powell nemcsak mint csapatfőnök működött, hanem kivételes képességeit az angol hadvezetőségnek más minőségben is rendelkezésére bocsátotta. Mindmáig titokzatos B. P. világháborús működése s maga sem tagadja, hogy „hírszerző” volt.

Mindez csak annyiban tartozik most ide, amennyiben

Mafeking ostroma elválaszthatatlan a cserkészet történetétől.

Baden-Powell a körülzárt városban megszervezte az ifjúságot is és itt szerzett tapasztalatait dolgozta azután fel könyv alakjában.

A dicsőséges haditett után Baden-Powellt vezérőrnaggyá, majd lovassági felügyelővé nevezték ki, Angliába való visszatérése után pedig altörzsnagyi rangot kapott. Ennek ellenére kétségtelen, hogy katonai karrierje valahogy félbeszakadt, nem érte el azt a pozíciót, melyre hivatta volt. Ugy mondják, a szigorú és büszke

Viktória királynő állította meg a tábornok pályafutását.

Nem tudta neki megbocsátani, hogy Mafekingben bélyegeket bocsátottak ki Baden-Powell arcképével. Bár ennek csak technikai okai voltak, a körülzárt városban nem akadt megfelelő kép a királynőről és a parancsnok maga nem is tudott erről a lépésről — Viktória sértve érezte magát felségjogaiban.

Emberi összetartozás az egész világon

Amikor 1903-ban végleg visszatért Angliába, meglepetve látta, hogy

könyve ezer és ezer angol fiú kedvenc olvasmánya lett

s a gyerekek úgyszólván önmaguktól megkezdtek szervezkedést az ő leírása alapján, mint „Scout”-ok. Baden Powell nagy érdeme, hogy nem elégedett meg a fiatalok katonásdi játékaival, hanem a spontán mozgalmak

erkölcsi tartalmát, mélyes emberiség-célokat adott.

Az 1907-es táborozás Brownsea szigetén mégcsak halványan mutatta a további fejlődés irányát. Ekkor még Baden Powell „Boy-scout”-jai kizárólag angol nemzeti ügyként fogták fel szervezkedésüket, de a tábornok, aki átvette az irányítást, csakhamar nem elégedett meg ezzel. Egyre jobban kibontakozott a cserkészet nemzetközi jelentősége,

a kölcsönös segítség, a testvéri összetartozás, a humanizmus gondolata elhomályosította a katonai jellegét.

A cserkészet világsikere annak köszönhető, hogy a nemzeti sajtóságok és a hazafias szellem tisztelt-bentartása mellett megteremtette a fiatalok országhatárokon felülemelkedő összetartozását. VI. György angol király maga is aktív részt vett a cserkészmovementben és a nemzetközi irodát az angol uralkodó hatalmas cserkészház képe díszíti ötvén állam koszorúba fonódó lohogója között.

R. L.

Az aradi munkakamarai vezetők ügye a vádtanács előtt

Temesvár. Saját tud. Mosoiu Viktor és Vulpe József volt aradi munkakamarai vezetőket — a mult évben az aradi munkakamaránál lefolytatott vizsgálat alapján letartóztatták. Időközben szabadlábrahelyezték őket, de a vizsgálat folytatódott. A vizsgálatot most befejezték s az ügy így került a temesvári vádtanács elé, hogy az döntsön, vád alá helyezik-e a volt munkakamarai vezetőket, vagy sem.

Mosoiu Viktor és Vulpe József ügyét a munkügyi miniszterium a maga részéről már befejezte, a dolgot tisztázottnak minősítette s a feljelentést visszavonta. A vádtanács a kitűzött tárgyaláson nem hozott döntést, hanem bizonyos iratok beszerzését rendelte el s a tárgyalást elhalasztotta.

Megbuktak a felhőkarcolók és országrendezési láz tört ki Amerikában

Bukaresti mérnök fél éves amerikai tanulmányútja. Amerikai találékonyság: autópark a lebontott felhőkarcoló helyén. A Ford-művek nem Detroitban, hanem Dearbornban vannak

Bucurestiből írják: Egyik fővárosi nagy építő társaság mérnöke közel hat hónapig tartó tanulmányúton járt az Unióban. Az ott töltött idő alatt a legkülönbözőbb közlekedési eszközökön jó párezerkilométert tett meg. Egy újságíróknak adott nyilatkozatában a következőképpen számolt be fél éves amerikai tartózkodásáról:

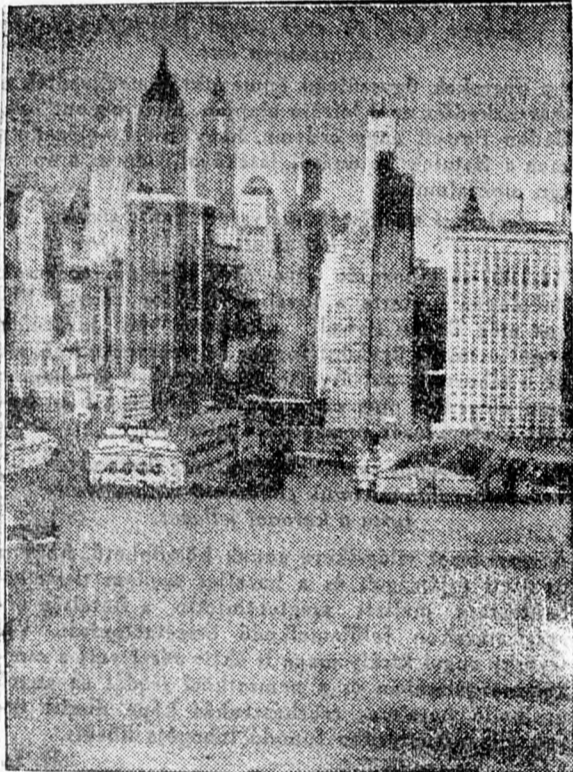
— Ez év elején indultam városrendezési tanulmányútra és bejártam Bostont, Miami, New Orleans, Los Angeles, San Franciscót, keresztül-kasul utaztam egész Észak-Amerikát. Mind a negyvennyolc államban jártam és részben tapasztalatekben, részben szakkönyvekben, azt mondhatnám, dúsgazdagon tértem vissza.

A felhőkarcolók bukása

— Először talán beszéljünk azokról, amelyek minden európai leginkább érdekelnék: a felhőkarcolókról. Nos, hát

megállapíthatjuk, hogy a felhőkarcolóvilágnak vége. Amerika belátható időn belül több felhőkarcolót nem épít. Egy illúzióval talán szegényebbek lettünk, de mindenestre így van.

A felhőkarcoló építése ugyanis, mint könnyen elképzelhető, nem valami olcsó mulatság. Egyedül Newyork az, ahol egyelőre esetleg még úgy ahogy

kifizetődik. A város felhőkarcoló negyede ugyanis sziklás talajra épült, itt az alapozás nem kerül olyan hatalmas összegekbe, mint másutt, ahol ezer és ezer tonna betont kell felhasználni az épület alapjain. Egyébként a felhőkarcoló mint üzlet megbukott. Az építők, de még inkább az építetők rájöttek, hogy a hús emeleten felüli magasságú épületek rezsiköltsége olyan magas, hogy semmiképpen sem lehet rentálilis. Legjellemzőbb erre az Empire State Building 108 emeletes épületkolosszusa, amelynek legfelső húsz-huszonöt emelete üres, semmi pénzért sem tudják kiadni.

—Tovább megyek: megállapítást nyert, hogy tíz emeletmagasságon felül, hogy úgy mondjam, drágább a leves, mint a hús.

— A szállítás, fűtés, világítás költségei aránytalanul magasabbak itt, a helyiségeket pedig az alsó emeletknél lényegesen olcsóbban lehet csak kiadni. A nemrégén épült Rádió City is csak úgy fizetődött ki, hogy a telket száz évre kibérelték, a közepén egy nyolcvanhat emeletes magas tornyot építettek, amelyben minden elképzelhető irodának,

rádióhelyiségnek, stúdióknak megvan a helye, köréje pedig húszemeletes „vaskókat” emeltek. Ez azonban valóságos külön vároerész lett, ahol a színház, mozi, bár és egyéb szórakozóhelyektől kezdve a kórházig minden elképzelhető „üzem” rendelkezésre áll a lakónak.

— A városrendezés tekintetében a felhőkarcolók érdekes hatást mutattak: valósággal felszivták magukba a környező épületek lakosságát, amelyek így rövid idő alatt kiürültek, a háztulajdonosok az ellőtözött bérlők helyébe nem találtak újakat, egyik a másik után ment tönkre és hogy háztulajdona után ne kelljen adót fizetnie, a többé-kevésbé rozoga házakat lebontották. Az amerikai ember azonban nem azért amerikai, hogy ne legyen élelmes. Egy kis gondolkodás, egy kis kalkuláció után rájöttek, hogy az üres telket kitűnően lehet értékesíteni, ha autóparkolóhelynek használják fel. A depresszió ellenére is hatalmas arányokban növekedett az autótulajdonosok száma

A legnagyobb gond a közlekedés megoldása

— Amerikában az építkezés problémája ma már a közlekedés problémájává vált. Nem is csoda egy olyan helyen, ahol mindenkinek mindent szabad. Legjellemzőbb példa erre a mérhetetlen amerikai szabadságra San Francisco esete villamosvonalával. A város főutcája széles, de négy villamos sínpar volt rajta. A négy sínparon két villamos társaság járatta kociját, amelyek rövid idő alatt komoly forgalmi akadályokat okoztak. A város erre gondolt egy nagyot: megvásárolta az egyik villamos társaságot és most már saját vonalain leszállította a viteldijakat olyan mértékben, hogy a másik nem tudott konkurrálni vele, rövidesen tönkrement, felszedte sineit. A város így egyeduralgó maradt a szűk utcában és hogy megmentsse a közlekedés rendjét, megszüntette saját villamosjártatit is. Nem volt olcsó mulatság, de megérte, mert a san franciscói főutcrán most már legalább lehet közlekedni.

— Amerikát különben jellemzi az ilyen pazarlásszámba menő költséges befektetés. Pár évvel ezelőtt, a felindülés idején kiadták a jelszót: parcellázni, építkezni! A legtöbb város maga is tetemes áldozatokkal járult hozzá a jelszó megvalósításához. A parcellázandó területet szépen megtervezte, utakat, közműveket létesített, villanyvezetékvetést vezetett be mindenüvé. De jött a depresszió, amely mindent megállított. Az emberek nem mertek építkezni. A telkek nyolcvan százaléka eladatlannak maradt.

Országrendezési láz tört ki.

— Amerika különben most egy elképzelhetetlen méretű országrendezési lázban van. Munkás-kéz akad bőven hozzá, hiszen több, mint tizenöt millió munkanélküli lézeng szerteszét, csak pénz is legyen hozzá. A nagyszabású tervet is a közlekedés problémája teremtette meg, mert az autós elszaporodásával egyes városokban a közlekedés megbénult. Hogy mi az autós Amerikában, könnyen elképzelhetjük, ha tudjuk, hogy Los Angelesben például minden 15-ik embernek van autója. A terv megvalósítását viszont megnehezíti a más vonatkozásban igen előnyös amerikai szabadság. Eddig mindenki akkor és oda épített, ahová éppen kedve tartotta. Kevesen tudják például, hogy Los Angeles területén három község van külön polgármesterrel, külön községi közigazgatással. Még kevesebben, hogy például a Ford-gyár nem Detroitban, hanem Dearbornban van, ami nem más, mint község a városban.

— A város-, illetve országrendezésre külön szervezetet létesítettek, amelyek egyelőre nincs sok hatásköre, de erősen harcolnak érte, hogy nagyobb beleszólása lehessen a dolgokba.

Feladatuk az ország fogalmának egybekapcsolása lesz. Ennek első eredménye a Tennessee völ-

s ezek nem tudták elhelyezni kocijukat.

A tönkrement háztulajdonosok tehát ugyszólván rezsimentesen autóparkolóhelyeket létesítettek, egy-két embert fogadtak a kocsi ellenőrzésére, telefonfülkét állítottak fel és kész volt az „üzlet”, ami rövid idő alatt igen nagy üzletnek bizonyult. Egy-egy autó a belső városrészben fél dollárt fizetett a parkozásért, a telek számitásaik szerint naponta háromszor-négyszer ürült ki és telt meg ismét. Könnyű kiszámítani, hogy egy nagyobb parkolóterület minden befektetés nélkül tizenöt ezer dollárt jövedelmezett havonta.

— Tapasztalatok alapján kétségtelen, hogy belátható időn belül nem zsufolják egymás nyakára a felhőkarcolókat, mint a Manhattan félszigeten, hanem Corbusier elve fog érvényesülni Amerikában, aminek elmélete szerint a kétemeletes házakat le kell bontani, a felhőkarcolók pedig egymástól több száz méter távolságra épüljenek és kertekkel, parkokkal vegyék körül azokat, úgy, hogy napfényben, levegőben ne legyen hiány. Így eléri, hogy ugyanannyi ember lakhat egy-egy felhőkarcolóban, mint az egyébként nagy területen épült házakban.

— Természetesen egész más a helyzet az amerikai vidéken, ahol ma is legfeljebb két-három-négemeletes házak épülnek. De a legtöbb átlag-amerikai város egyemeletes házak hatalmas tömegeiből áll. Los Angeles környékén például száz és száz kilométernyire utaztam, míg itt-ott egy magasabban kiemelkedő épületet láttam.

— Stílusról nem sok szó esik. Az amerikai házak az ugynevezett internacionális modern stílusban épülnek, amelyeknél a legfontosabb és egyetlen a praktikuság elve. Kivételt inkább a kisebb vidéki városokban levő villanegyedek építésénél tapasztaltam, ahol országgrészenként váltakozó stílusban építkeznek. Délen inkább a spanyol építési modort láttam érvényesülni.

gyében mutatkozott. A völgy elképzelhetetlenül nagy vízteret képvisel, de hét állam területén fekszik. A környező hegyoldalakon a gazdák kiirtották a fákat, fellegettek a füvet, pár év alatt kopárra változtatták az egykor zöldelő hegyoldalkat. A víz és az asó lemosta a termőterületet a sziklák hátáról.

— Egyes államok, egymástól függetlenül semmit sem tehettek az értékes terület kihasználására. De jött Roosevelt és szabadság ide, szabadság oda, külön hatóságokat szervezett a Tennessee-völgy megmentésére, melynek alárendelte az egyes államokat.

Pályázat

Az albaiulai római katolikus papnevelő intézet igazgatósága a teológiai akadémiaira való felvételre pályázatot hirdet.

Felvételt nyerhetnek azon római katolikus ifjak, akik a főgimnáziumi (liceumi) *baccalaureatusi vizsgát eredménnyel letették*, román állampolgárok, épek és egészségesek, *papi hivatással bírnak* és a szeptember havában letendő felvételi vizsgán megfelelnek.

A papnevelő intézet növendékei a főiskolai előadásokat díjmentesen látogatják, az intézetben azonban évi 2000 leit fizetnek, mely alól teljes vagyontalanság, mintaszerű magaviselet és jeles tanulmányi előmenetel alapján felmentés nyerhető.

A felvételi vizsga (konkurzus) tárgyai a következők: a) latin nyelv, b) liturgikus szövegek (Missale, Breviarium) megértése és fordítása magyarra, c) ágazatos hittan és erkölcstan a középiskolai tankönyv szerint, d) szabadon választott vers, vagy próza előadása, e) egyházi ének.

A pályázók sajátkezüleg megírt kérésüket liceumuk, vagy illetékes plébános útján terjesszék a Püspöki Hatóság elé a következő mellékletekkel:

1. Keresztlevel, 2. bérmentési bizonyítvány, 3. állami születési anyakönyvi kivonat, 4. állampolgársági bizonyítvány hiteles másolata, 5. illetékesi bizonyítvány, 6. baccalaureatusi bizonyítvány, 7. orvosi bizonyítvány, 8. vallásánár információja zárt borítékban, 9. liceumi igazgatóság és tanári kar információja szintén zárt borítékban, 10. pre-militaris kurzus végzéséről bizonyítvány.

Ezen okmányok mind elengedhetetlenül szükségesek, különösképpen nem vehető fel, akinek állampolgársági ügye rendezetlen, vagy aki nem tette le a baccalaureatusi vizsgát.

Pályázati határidő 1939. augusztus 20.

A papnevelő intézet igazgatósága

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félfévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugati, északnyugati szél, egyes helyeken zápor, vagy zivatar, a hőmérséklet alig változik.

Zürichi zárlat. Párizs 11.74 egynegyed, London 20.75 egynegyed, Newyork 443 háromnyolcad, Brüsszel 75.30, Amszterdam 235.85, Berlin 177.55, Szófia 540, Prága 15.17 fél, Varsó 83.40, Belgrád 10, Bucaresti 325.

LELEPLEZTÉK II. LIPÓT BELGA KIRÁLY SZOBRÁT. Brüsszelből jelentik: III. Lipót belga király és Erzsébet özvegy anyakirályné tegnap résztvettek a Majna folyó és az Albert-csatorna találkozásánál felállított, II. Lipót emlékeztetőre emelt szoborleplezési ünnepségen. A szoborleplezést a liegei kiállítás keretében rendezték meg a belgák.

Visszaélések a nagykirályi városházán. Saját tud. Az egyik nagykirályi román napilap értesülése szerint Nagykirály város ügykezelése körül szabálytalanságokat fedeztek fel. A napokban Nagykirályba érkezett dr. Maioreanu Ioan, a zilah-i törvényszék vezetőügyésze, aki a városházán vizsgálatot tartott, majd több tisztviselőt hallgatott ki. Az ügy fejleményei elé úgy a városházán, mint a környéken nagy érdeklődéssel néznek.

SAKADÉKA ZUHANT ÉS SZÖRNYET-
MALT EGY BUCURESTI BANKIGAZGATÓ. Bucarestből jelentik: Fritz Lani 50 éves bankigazgató, régi és gyakorlott turista, nagyobb társasággal a fogarasi hegyekre ment vasárnap kirándulásra. Az ulti csucson Lani az egyik veszedelmes ösvényről a szédítő mélységbe zuhant. Azonnal segítő csapatok indultak megmentésére, de csak késő éjjel, a fátylak fényénél találták meg a szerencsétlen bankigazgató borzalmasan összetört holttestét. A szerencsétlenség híre általános részvételt keltett.

ELLENŐRZIK A REPÜLŐBÉLYEGEK LE-
ROVÁSÁT A FÜRDŐHELYI LAKÁSOKON. Bucarestből jelentik: A Nemzeti Repülőalap igazgatósága figyelemzteni mindazokat, akik nyaralóknak szobát, villát adnak ki, hogy éppen olyan tekintet alá esnek, mint a szállodák. Tartoznak tehát „vendégregistert” vezetni, amelynek lapjai repülőbélyegekkel látandók el, másrészt pedig minden kifizetésről számlát tartoznak adni helvisekkel. Ahol a lakás penzjével adatik ki, ott annak értékéről is számlát kell adni. A multra nézve a Nemzeti Repülőalap haladékat ad a befizetésre és az ellenőrzést csak annak letelte után, augusztus 8-tól fogja gyakorolni.

Elfogták a vendégeit fosztogató völegényt. Nagyvárad. Saját tud. Részletesen beszámoltunk arról a tragikomikus esetről, amely napokon keresztül foglalkoztatta a nagyváradai rendőrséget. Mint jelentették, Miklós Victor nagyváradai illetőségű asztalossegéd eljegyzési lakomát rendezett az egyik nagyváradai vendéglőben. A lakomára több barátját is meghívta. Mulatozás közben minden pénzt a cigánynak adta. Amikor már egy leje sem maradt, vendégei zsebtételt kéri. Később a rendőrség letartóztatta, de a csendőrségről, utban a szatmári ügyészség felé, sikerült megszöknie. Miket, Pusztahidegkúton tartózkodó menyasszonyánál fogták el és bekísérték az ügyészség fogházába.

ARAB FÖLKELOK ÉS ANGOL KATONÁK
TÜZHARCA HEBRON VIDEKÉN. Jeruzsálemből jelentik: A Hebronból Barsehába vezető uton arab fölkélok és egy csapat angol katona között tüzharc keletkezett. Kétfő fölkélot anyonlöttek, egyet megsebesítettek, nyolc fogságba került.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: UJVILAG HAJNALÁN.

CORSO: TROYKA.

APOLLO: FIUK VÁROSA.

116 éves korában halt meg. Botosaniból jelentik: Plopeni községben meghalt egy Ion Neagoie nevű gazda, aki matuzsálemi kort ért meg. Az elhunyt gazda 116 éves volt és egész életében nem szenvedett semmiféle betegségben.

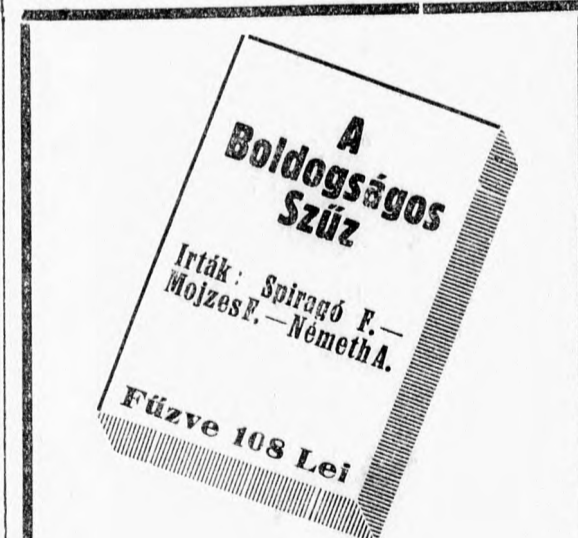
A MAGYARORSZAGI KÉPVISELŐHÁZ EL-
NÖKE SULYOS BETEG. Budapestről jelentik: Darányi Kálmán volt miniszterelnök, a képviselőház elnöke, három héttel ezelőtt trombózisban megbetegedett. Azóta a Vörös Kereszt szanatóriumában Herzog professzor és két tanársegéd gyógykezelése alatt áll. A volt miniszterelnök betegsége előreláthatólag több hétig tart. Állapota jelenleg olyan komoly, hogy látogatókat nem fogadhat.

Ezüst tányérből, ezüst kanállal ebédelt a rabló cigány. Szatmár. Saját tud. A halmi csendőrség letartóztatta Varga Mihály vetési illetőségű vályogvetőt, akit több betörés elkövetésével vádolnak. Amikor a csendőrök megjelentek a Varga kunyhójában, a vályogvető ezüst tányérből, ezüst kanállal ebédelt. Az értéktárgyak eredetéről vonatkozólag Varga nem tudott kielégítő felvilágosítást adni és egy betörést vallott csak be. Az elmult éjszaka álkulcs segítségével kinyitotta Steinberger Elemér halmi kereskedő lakását s amíg a házbéliek a hálószobában nyugodtan aludtak, kifejezte a házat. Zsákmányát három fordulóval vitte el a közeli kukoricásig. Varga tagadja, hogy bűntársaj lennének, a csendőrség azonban ebben az irányban is folytatja a nyomozást.

MILYENNEK LÁTJA AZ ISZLÁM A KATOLICIZMUS HELYZETÉT? A Londonban megjelenő Moslem World című mohamedán folyóirat legutolsó száma hosszú cikkben foglalkozik a kereszténység helyzetével és a mohamedán cikkirő ítéletét a következő szavakkal foglalja össze: „Bátran kimondhatom, hogy a kereszténység olyan erős ma, amilyen sohasem volt a történelem folyamán. Ez azonban nem lep meg engem, amikor látom, hogy a pogányok közül is mily nagy azoknak a száma, akik megvannak győződve arról, hogy csupán a keresztény erkölcs tud fényt deríteni a jelenlegi zűrzavarba. Nekünk mohamedánoknak az a mélyseges meggyőződésünk, hogy a jelenlegi kaosz a kereszténység javára dolgozik annál is inkább, mert a világ bajai az elhatalmasodott pogány szellemtől származnak.”

Náthálzában meghalt a boksán kiránduló hely vendéglőse. Temesvár. Saját tud. Az egyik helybeli szanatóriumban meghalt Koch Ferenc, a boksáni „Bründli” nevű kirándulóhely ötvenkét éves vendéglőse. Náthálzást — gripát — kapott s betegsége annyira súlyosbodott, hogy Kochot szanatóriumba kellett szállítani. Így sem lehetett megmenteni. Temesváron temették el.

Sikkasztott — öngyilkos lett. Szatmár. Saját tud. Bieher Sándor 25 éves szatmári pincér, az itteni gyalogezrednél szolgált a katonaságot. A tisztiektől kezdve dolgozott, ahol pénzt is bírtak reá. Legutóbb Bieher 7 ezer leivel nem tudott elszámolni. A büntetésről való félelmében elbujdosott. A rendőrség napokig kereste, azonban eredmény nélkül. Tegnap délután Kádár György mezőőr jelentette, hogy a Jelenyik-féle partifürdő mellett egy holttestet talált. A rendőrség megállapította, hogy a holttest Bieher Sándorral azonos. A fiatalember körülbelül hat nappal ezelőtt felakasztotta magát, holttestére azonban csak most akadtak rá.

A szentírás a hagyomány és a magánnyilatkozat adataiból rajzolja meg ebben a könyvben a világhírű szerző a Boldogságos Szűz életét s kiváltságos méltóságát

Aranylopás miatt letartóztattak két munkást. Nagyvárad. Saját tud. A borpataki Aurum bányatársulat vezetősége feljelentést tett Duju Ferenc és Soltész György bányamunkások ellen, akik aranyércet loptak. A munkások a lopott ércből harminc gramm azinarnayt termeltek ki. Az aranyat Tekovics Sámuel kereskedő vette meg. A két munkást letartóztatták. Tekovics ellen szintén megindult az eljárás.

Öngyilkos lett egy 68 éves gazdaember. Nagyvárad. Saját tud. A biharmegyei Kereki község csendőrsége szerdán délelőtt telefonon jelentette az ügyészségnek, hogy a szomszédos Asszonyvásáran Karadi József 68 éves gazdálkodó öngyilkossági szándékból lakásában egy istránggal felakasztotta magát. Mire hozzátartozói tettét észrevették, az idős gazda már halott volt. Tettének oka egyelőre ismeretlen. Az ügyészség a holttest megvizsgálása után megadta a temetési engedélyt.

Közös céh gyűlés Nagyváradon. A már elismert három nagyváradai céh igazgatósága legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy a közös ügyek megbeszélése végett folyó hó 3-án, csütörtökön este fél 8 órakor a Str. Alexandri 13. szám alatti helyiségben gyűlést tart. Ezen gyűlés keretén belül kerülnek megvitatásra a céhek közötti közösen érdeklő ügyek, valamint a jövőbeni egymás közötti összeköttetés megbeszélése. A tárgy fontosságára való tekintettel elvárják a céhek vezetőségétől, hogy a gyűlésen teljes létszámmal jelenjenek meg.

SZAZEZER LEIT RABOLTAK AZ ALARCOS
BETÖRŐK KETTŐS GYLKOSSÁG UTÁN. Storojinetiből jelentik: Vakmerő rablótámadás történt tegnap éjszaka Storojinetben. Alarcos banditák behatoltak Rosner Marcu földbirtokos tanyai házába, revolvert szegeztek a megrémült Rosner mellének és arra kényszerítették, hogy pénzt és ékszereit szolgáltatassa ki. Mikor látták, hogy a földbirtokos nem hajlandó eleget tenni felszólításukra,

DIANA

hátfájásnál kiváló

suknak, rárohantak, nagynénjével együtt összeköltözték, majd kegyetlen kinzásoknak vetették alá, miközben késheggyel összehasogatták mindkettőjük arcát és testét. A több sebből vérző áldozatok azonban ekkor sem voltak hajlandók elárulni a pénz rejtkehelyét. A feldühödött banditák végül is kést döftek Rosner Marcu és nagynénje szívébe. Véres tettük elkövetése után feltörték a ház kasszát, ahonnan 100 ezer lei készpénzt és több ékszert vittek magukkal. A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak a kegyetlen banditák kézrekerítésére.

LETARTÓZTATÁSI VÉGZÉS A BÉCSI RÁ-
DIO SZLOVÁK BEMONDÓJA ELLEN. Pozsonyból jelentik: A szlovák kormány letartóztatási végzést adott ki Mutnanszky, a bécsi rádió szlovák bemondója ellen, két év előtt elkövetett csalás miatt. Mint ismeretes, a márciusi napokban a bécsi rádió igen nagy szolgálatot tett a szlovák függetlenség ügyében.

Télikabátot vett a piacon lopott pénzből. Nagyvárad. Saját tud. Ciorba Péter rontói jómódú gazda a napokban bejött a nagyváradra piacra. Mivel többféle vásárolni valója volt, nagyobb összegű pénzt hozott magával. Orosz István piaci árus észrevette a gazda zsebében lapuló összeget és a piacon nyomába szegődött. Alkalmas pillanatot keresett arra, hogy Ciorba zsebéből kihúzza a télt pénztárcát. A pillanat el is érkezett és sikerült is ellopnia a pénztárcát, amelyben nem kevesebb, mint 800 lei volt. A gazda csak később vette észre, hogy pénztárcája hiányzik. A piacon már hiába kereste a tolvajt, azért a rendőrségre ment és jelentést tett az esetről. A rendőrség rögtön nyomozás után elfogta Orosz Istvánt, a lopás tettesét. Akkorra azonban a pénzből már csak 4 ezer lei találtak meg nála. A többi pénzen télikabátot és különféle ruhaneműt vásárolt magának. Orosz Istvánt kihallgatása után letartóztatták és szerdán délelőtt átadták az ügyészségnek.

Szolgáltatásos gyógyszertárak Nagyváradon:

Csütörtökön Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
„Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
„Csillag”, Str. M. Iorga 1. Telefon 25-51.
„Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
„Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

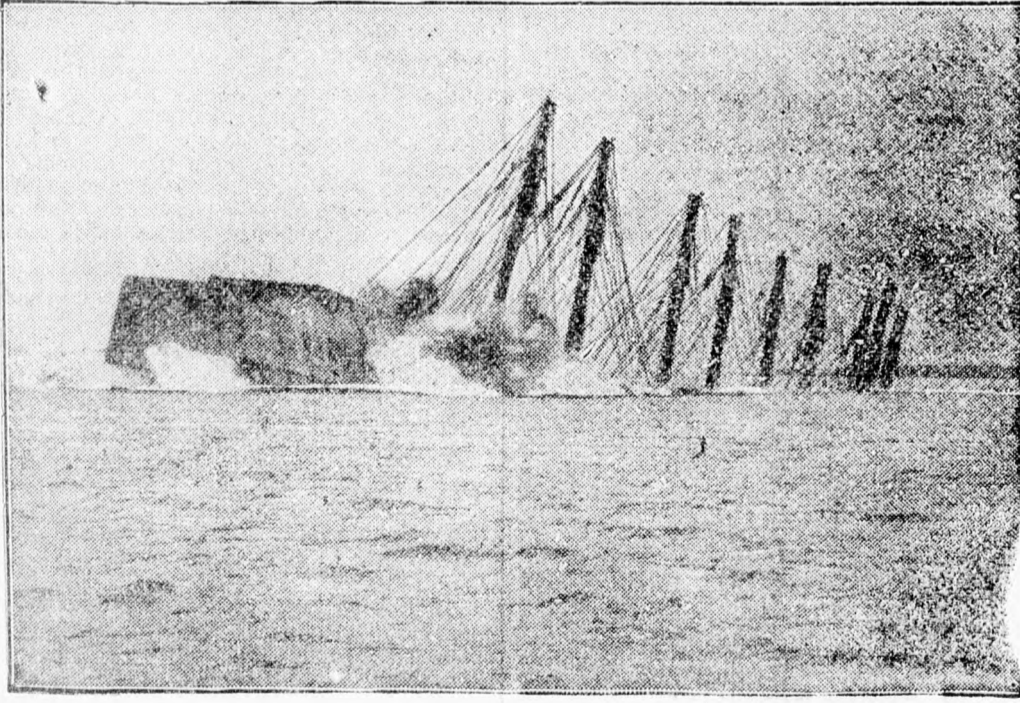
* Akinek bélműködése és gyomorműködése rossz és ezért kedvetlen, leverit, végül pedig munkára teljesen képtelen, az használja rendszeresen a már emberöltők óta ismeretes, tisztán természetes „Ferenc József” keserűvizet: reggelente felkeléskor egy fél, esetleg egy egész pohárral. Kérdezze meg orvosát.

Szatmár megyében is megindulnak a búzavásárlások

Szatmár. Saját tud. Kedden délelőtt rövid távirati jelentés arról értesítette a Sätmareana mezőgazdasági szövetkezet vezetőségét, hogy a szövetkezet elnökének kérésére hatmillió leit utaltak ki a búzavásárlások megindítására. Erre az intézkedésre már igen nagy szükség volt, mivel a megye egyes részeiben a búzavásárlások csaknem teljesen szünetelnek. Itt írjuk meg azt is, hogy Szatmár megyében — a mezőgazdasági kamarához beérkezett jelentések szerint — a búzatermés mind mennyiségileg, mind minőségileg kitünő volt.

Pénteken kezdik meg Temesváron a hadiözvegyek és hadirokkantak nyugdíjának kiutalását

Temesvár. Saját tud. Az itteni pénzügyigazgatóság nyugdíjostálya megkapta a rendeletet a hadiözvegyek és hadirokkantak illetményeinek kifizetésére. A pénz átutalása valószínűleg péntekre megtörténik és ezen a napon megkezdik a nyugdíjak kifizetését is. A nyugdíjostálya ezzel kapcsolatban felhívást intézett a hadirokkantakhoz, hogy azok a mostani nyugdíjkifizetés alkalmával két okmányt hozzanak magukkal. 1932-ben törvény rendelte el, hogy hadirokkantaknak Bucurestiben orvosi felülvizsgálatra kell megjelenniük. Az orvosi felülvizsgálás nagyobbára az 1936. és 1937. években történt meg. Az illetők erről piros vagy sárga színű ugynevezett „Bilet de reforma” című iratot kaptak, amelyet aztán a miniszteriumnak be kellett terjeszteniük. Ez a felülvizsgálat eredményét a megállapított rokkantsági fokot rávezette a hadirokkant „Titlu de pensie” című okmányára, egy, a nyugdíjra vonatkozó végzéssel egyetemben. A rokkantaknak most úgy a felülvizsgálati adatot, mint pedig a miniszterium által látamozott rokkantsági okmányt be kell mutatniuk a pénzügyigazgatóság nyugdíjostályánál, amely a pénzügyés a hadügyminiszteriumtól egyaránt utasítást kapott, hogy valamennyi rokkantra nézve állapítsa meg, birtokukban vannak-e ezek az iratok. Akiknek ilyen irataik nincsenek, nem kapják meg a rokkantsági nyugdíjat s őket a nyugdíjostálya felszólítja, hogy szerezzék be az okmányokat. Mindez persze csak a hadirokkantakra vonatkozik, a hadiözvegyekre nem. Az utóbbiak minden további nélkül kapják meg illetményeiket.

20 év előtt, 1919-ben az angolok elsüllyesztették Scapa Flow mellett az átadott német flottát. Most kiemelik a tengerből az elsüllyesztett hajókat. Képpünk abban a pillanatban készült, amikor egyik régi német hajó felbukkan a tengerből

KÖZGAZDASÁG

A kormány az összes külföldi adósságok konvertálását készíti elő

Húszéves lejáratú, négy és félszázalékos kamatozású egységes típusra akarják becserélni a külföldi valutára szóló államadóssági kötvényeket

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium államadóssági osztályának vezetői a napokban értekezletet tartottak Iordán államtitkár elnöklése alatt. Az értekezleten Románia külföldi adósságai konverziójának lehetőségét vitatták meg, tekintve, hogy a most megkötött angol kölcsön tárgyalásai alkalmával a külföldi hitelezők ajánlották ezt, Románia külföldi hiteleinek javítása érdekében. Az értekezlet a kérdés rendezésére a következő alapelvekben állapodott meg: 1. Az aranyaradékok (valorizáció) eltörlése mindazoknál a kötvényeknél, amelyek ilyenekkel vannak

látva. 2. Minden magasabb kamatozású címlet után 4,5 százalékos kamat fizetendő egységesen. 3. Az 1933 októberében felfüggesztett amortizációk (töketörlesztések) megkezdése. 4. Az összes külföldön forgalomban lévő kötvényeket egyetlen új típusra kell kicserélni, amely husz é alatt törlesztendő és 4,5 százalékos kamatozású.

Az értekezleten elhatározták, hogy a kormánynak ajánlani fogják, hogy ezen az alapon kezdjen tárgyalásokat a külföldi hitelezőkkel, egy végleges adósságrendező egyezmény megkötésére.

A nagyváradi terménypiac árai

Nagyvárad. Saját tud. Az előrehaladott cséplések miatt búzában nagy volt a kínálat. A nagyváradi piacra 35—40 vagon buza került felhozatalra, amit jórészt a szövetkezetek vásároltak meg. Exportlehetőség nincs és ennek tudható be, hogy a kereskedők nem vettek búzát.

A rozs, árpa és zab felhozatal már sokkal gyengébb volt. Össze-vissza 4 vagon volt a kínálat, ami rövid idő alatt elfogyott. Az árak a következők voltak: Rozs 300—320 lei, árpa 370—400 lei, zab: 480 lei mázsánként.

Tengeriben nagy volt a kereslet, de a kínálat szintén gyenge volt. Nagyon érzik a szárazság hatását. A készlet kevés és alig van kilátás elegendő termésre. A pár napi esőzés használt ugyan, de nagyon keveset. Ára: 430—450 lei, minőség szerint.

Olajos magvakban ugyeszlólván nincs készlet. A bucuresti olajgyáraknak a múlt héten fuvarozták le az utolsó tökmag szállítmányt 750—800 leiért mázsánként.

A mák még csak most került piacra, de a szárazság miatt kevés van belőle és a minősége gyenge. Ára: 26—32 lei, minőség szerint.

Takaramányban szintén nagyon gyenge a termés. Nagyon sok helyen a forró napsütés valóságos leperzselte. Az ilyen helyeken, ha hosszú ósz lesz, már csak a harmadik kaszálásban lehet remény, hogy a nagy hiányt némileg behozza.

Lisztárak: Nullás: 8,30 lei, kettős 7,70 lei, barna 7,30 lei kilogrammonként, zsák nélkül, vagonfételben. Lisztben gyenge a fogyasztás, mert a falusiak már az új termésből örölnek. Korpá 290 lei, derce 310 lei, tengeriliszt 500 lei mázsánként.

Allam ellenőrzés alá kerül a napraforgómag termelése. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a növényolajgyárak kartellje a közelmúltban hat lejárta áremelést hajtott végre. Áremelési kérelmét a kartelltanács előtt indokolta, hogy a multévi napraforgótermés egész Beszarábiában közvetlők kezébe jutott és emiatt a gyárak nem tudnak olcsó nyersanyagokhoz jutni. A kartelltanács megállapítja, hogy az olajgyárak állítása megfelel a valóságnak. Ennek következtében a miniszterium körében az a vélemény alakult ki, hogy a napraforgómag termelést és a növényolajgyártást állami irányítás, valamint ellenőrzés alá kell venni, miután egyik legfontosabb termelési ága az országnak.

A BÉRJEJYZÉKEK NYUGTABÉLYEGE

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter körrendeletben felhívta a pénzügyigazgatóság figyelmét arra, hogy a bélyegtörvény 4 szakaszának 20. paragrafusa módosítása folytán a fizetési bérjegyzékek után le kell róni a nyugtabélyegyet, tekintet nélkül arra, hogy az alkalmazott aláírja-e a bérjegyzéket, vagy sem. Ugyanakkor leszögezte a miniszter, hogy a nyugtabélyegeket nem a bérjegyzék végösszege után kell leróni, hanem minden fizetési összeg után külön. A kikerekítés mindig felfelé történik az állam javára, tehát például 7 10 bani 8 leinek számításánál a proporcionális illeték kiszámításánál.

Temesvári magántisztviselők nyári munkaideje. Saját tud. A munkaügyi miniszterium az elbeterjesztett jegyzőkönyvek és jelentések alapján most szabályozta a temesvári magántisztviselők nyári munkaidejét. Elrendelte a munkaügyi miniszter, hogy a temesvári pénzügyintézetekben május 15-ike és szeptember 15-ike között a munka hétköznapokon reggel 7-től délutáni két óráig tartson. Emellett egy vagy két tisztviselő megbízatást kaphat, hogy délutánonként ugynevezett ügyelet-eszolgálatot teljesítsen — a szabati nap kivételével, amikor is nincsen délutáni munka. A bankok, amelyek időközi mérleget készítenek — félévi mérleget — s amelyekben így szükséges a délutáni munka, erre külön engedélyt kaphatnak a temesvári munkaügyi vezérfelügyelőségtől. A vállalati irodákban június hó 15-e és szeptember 15-e között a munka hétköznapokon reggel 7-től délutáni 2 óráig tart. Itt is egy-két tisztviselő ügyelet-eszolgálatot teljesíthet délután, szombat kivételével. Utazási irodákban és állami sorsjegyelárusító helyeken a nyári munka hétköznapokon délelőtt 8-tól 1 óráig és délután 4-től 7 óráig tart. A sorsjegyelárusító irodák minden hónap 12-én, 13-án és 14-én reggel 8-tól 1 óráig és délután 4-től 8 óráig vannak nyitva.

Uj magyar exportáru — a házinyulhus. Budapestről jelentik: A Hangya kötelékébe tartozó Löttvadkiviteli Szövetkezetnek sikerült a házinyul husára kedvező külföldi piacot találni és az őszel megindul a házinyul vásárlása, valamint husának külföldre való kivitele. Az érdekes új exportáru ügyében a Löttvadkiviteli Szövetkezet odanyilatkozott, hogy bár a házinyultenyésztés eddig is igen el volt terjedve, mégis a préman kívül mást alig lehetett értékesíteni. A házinyulhusnak otthon való fogyasztását a közönség körében nem lehetett népszerűsíteni. A külföld egyes országában azonban mindig keresett cikk volt a házinyul husa és ezen az alapon szervezte meg a Hangya a házinyulhus exportját. A eljárás egyelőre az, hogy a termelők már előre bejelenthetik, hogy mennyi 2,5 és 3 kilós házinyululat tudnak szállítani a felvásárlás megtörténte után és azt is, hogy milyen minőségű anyával kezdik meg a tenyésztést. A Hangya kötelezte magát, hogy a tenyésztett anyagot kilónként 80 filléres elősúly árban megveszi.

SPORT

A román labdarugószövetség munkaterve

Bucurestiből jelentik: Marinescu tábornok sajtónyilatkozatban ismertette a labdarugószövetség új munkatervét. A nyilatkozat főbb pontjai a következők: 1. Október elsején megnyitják az edzőiskolát, angol edző vezetésével. 2. Szövetségi kapitányt neveznek ki. 3. C. válogatott csapatot alakítanak, itt nevelik az utánpótlást. 4. A labdarugást minden társadalmi rétegbe bevezetik; köztépiskolák és egyetemi bajnokságot rendeznek. 5. A hadseregben is meghonosítják a rendszeres labdarugást, a Hadsereg Kupa szabályzatát most

dolgozzák ki. 6. A cégesapatok kérdését rendezik. 7. Birkózó és továbbképző iskolát létesítenek. 8. A jövő labdarugó idényben minden néző megkapja a labdarugó szabályokat. 9. Megállapítják a profi játékosok fizetésének maximumát. 10. Szabályozzák a játékosoknak fizetett jutalmakat, az átigazolási szabályt módosítják, hogy véget vessenek az egyre gyakoribb játékosábitásnak. 11. Megvalósul a játékosok balesetbiztosítása. 12. Szigorú elkülönítés lesz a profi és amatőr sport között.

Tíz év óta először...

Ráverték a német vízpolózók a magyar csapatra

Németország-Magyarország 2:1 (0:1)

Doentinchénből jelentik: Kedden délután játszották le a Horthy-kupa harmadik fordulójának mérkőzéseit. A forduló legnagyobb meglepetése az, hogy a német csapat 2:1 (0:1) arányban legyőzte a magyar válogatottat. Az első félidőben oly nagy volt a magyarok fölénye, hogy német játékos alig ért labdához. A lövések nagyrésze azonban kapu mellé ment, a kapufától pattant vissza, vagy életének legjobb formájában levő német kapus tette ártalmatlanná. A félidő egyetlen gólját Kisléghy dobta be a németek kapujába. A második félidőben folytatta támadásait a magyar csapat és nem egy olyan akciót vezettek le, amelynek végén csak a német kapus tudta megmenteni a góloktól csapatát. Azonban lassan fölénybe kerültek a németek és ujezerű taktikájukkal elértek, hogy mindig állott úresen egy-egy játékosuk. Támadásuk eredményre vezetett és Gunst előbb egyenlített, majd a második félidő utolsó perceiben bedobta a győztes gólt.

A magyarok veresége nagy meglepetést keltett, hiszen tíz esztendő óta ez az első komoly mérkőzés, amelyet elveszítettek. A németek ezzel a győzlemmel, több mint valószínű, hogy a Horthy kupának is győztesei lesznek.

Kedden délután egyébként még a következő mérkőzéseket játszották le:

- Belgium—Olaszország 4:4 (2:1).
- Franciaország—Hollandia 5:2 (4:1).

Az eddigi magyar—német vízpoló mérkőzések eredményei. 1928. Az amsterdami olimpián 2:5 (2:2). 1929: Budapesten 7:1, 1930: Nürnbergben 4:1, 1932: Los Angelesben 6:2, 1935: Brüsszelben 6:3, 1936: Berlinben 2:2, 1937: Budapesten 3:1. — Ezenkívül a párizsi Európabajnokságon 2:2, Magdeburgban 4:1, Londonban 2:0. Az idén Bécsben 3:1.

A Berezcky, Schmidt-pár — Berlin teniszbajnoka. Berlinből jelentik: A berlini nemzetközi teniszbajnokságon a Berezcky, Schmidt pár szép sikerrel szerepelve bajnokságot nyert. A magyar játékosok is kiválóan szerepeltek. A döntők eredményei: Gábori magyar—Stingl német 6:2, 7:5, 4:6, 6:4. Női egyes: Flórián jugoszláv—Müller Hein német 9:7, 4:6, 6:2. Férfi páros: Bauthner, Redl német—Gábori, Macskássy magyar 6:0, 6:1, 6:0. Női páros: Müller Hein, Kappel német—Flórián jugoszláv, Berezcky román 6:1, 8:6. Vegyespáros: Berezcky, Schmidt román—Walter, Redl német 0:6, 7:5, 6:4.

Stuttgartban is szenzációs sikerű atlétikai verseny folyik. Stuttgartból jelentik: Az első napi eredmények: 400 m: 1. Haman német 47.9 mp., 1500 m: 1. Mostert belga 3 p. 54.2 mp., 400 m-es gát: 1. Hoelling német 53.8 mp., kalapácsvetés: 1. Storch német 58.20 m., 2. Black német 57.06 m. Diszkoszvetés: 1. Wotapek német 49.16 m. A magyar Kulitz 46.16 m-rel negyedik lett. Magasugrás: 1. Okamoto japán 2 m., 2. Tanaka japán 197 centiméter.

A Phöbus visszavonult a magyar bajnokságból — a Boesckai kerül helyére. Budapestből jelentik: Dr. Gidófalvy Pál, a labdarugószövetség miniszteri biztosa döntést hozott: a nemzet bajnokságban a távolmaradó Phöbus helyére a bajnokságból egyébként kiesett debreceni Boesckai került. A döntés egy régi érdemes futbalgyőselet utófény munkásságát jutalmazza és nagy örömet keltett a debreceni sportkörökben.

A teniszsport nagy eseménye Nagyváradon

A Dreher ezüstkorsóért folyó verseny, amely szombaton és vasárnap lesz az NSE rendezésében a CFR tenispályán, már most is oly nagyszabásúnak mutatkozik, melyhez hasonló nemcsak városunkban, de Erdély egyetlen városában sem volt eddig.

A helybeli egyesületeken kívül résztvesznek az aradi Gloria és az AAC, Kolozsvárról a KAC (a régebbi kupa elnyerője) és a TC Marosvásárhelyről a MSE, Temesvárról a Kadima kilátásba helyezte eljövételét. Ilyenformán az idei versenyt az erdélyi teniszsport Olympiájának is lehetne tekinteni.

Hálás köszönet illeti meg a Dreher-Hagenmacher sörgyárat, nemcsak azért, hogy egy gyönyörű ezüstkorsót adományozott vándordíjnak, hanem hogy további áldozatkészségével lehetővé tette a fenti csapatok részvételét.

Elvárjuk a helybeli közönségtől, hogy a versenyt támogassa, hiszen a csapatok ellátása a rendező egyesületre nagy terhet ró. Igazi, szép teniszsportot pedig csak úgy lehet nyújtani, ha a közönség nemcsak érdeklődésével, de a minimális 20 leites jegy megváltásával is támogatja a versenyt.

Román versenyző sikere Klagenfurtban. Klagenfurtból jelentik: A három nemzetközi atlétikai viadal második napjának eredményei között két szép román siker könyvelhető el. Kiss György ugyanis, a KAC kiváló futója 1500 méteren is új román rekordot állított fel, a háromugrásban pedig Calistrat győzött. Részletes eredmények a következők: 200 m: 1. Müller német 22.1 mp. 2. Struckl német 22.3 mp. 3. Cristea román 22.8 mp. 1500 m: 1. Kiss 3 perc 59.9 mp., román rekord. A régi rekord 4 perc 04 mp. volt. 2. Gorsek jugoszláv 4 perc 01.4 mp. 5000 m: 1. Eberlein német 15 perc 03.8 mp. Román versenyző nincs az első négy helvezetben. Magasugrás: 1. Fischberger német 180 cm. 2. Mitics jugoszláv 180 cm. Román versenyző nincs az első négy között. Hármasmugrás: 1. Calistrat román 14 méter 27 cm. Stochitescu román 13 méter 91 cm-rel negyedik lett. Diszkoszvetés: 1. Tunner német 47 méter 31 cm. 2. Havalet román 44 méter 58 cm. A gerelydobásban: 1. Eding német 66 méter 66 cm. Román versenyző nem szerepel az első négy helvezett között. 4x100 m: 1. Németország 42.9 mp. 2. Jugoszlávia 43 mp. 3. Románia 43.6 mp. 4x400 m: 1. Németország 3 perc 16.9 mp. 2. Jugoszlávia 3 p. 24.6 mp. 3. Románia 3 perc 34.3 mp.

Beteleződött a KAC országos teniszversenye. Kolozsvárról jelentik: A KAC országos teniszversenye kedden délután véget ért. A férfi egyes bajnoki döntőjét Erős II. Doherty, a tavalyi győztes nyerte meg nagy és érdekes küzdelem után Pusztayval TC szemben, aki az ötszettes küzdelem negyedik szettje után elbizakodottan kiengedte kezéből a győzelmet. A döntő eredménye 9:7, 6:2, 1:6, 0:6, 6:2. Harmadik: dr. Halmi Makkabca Nagyvárad és Coca Cernatui. A többi számok eredményei a következők: II. oszt. férfi egyes: 1. Sikó KAC, 2. Nagy Ernő MSE, döntő 6:4, 2:6, 6:1, 3. Simonis Armin és Dóczy TC. II. oszt. férfi páros: 1. Vargha—Nagy MSE, 2. Dr. Grósz—Pál MSE, döntő 6:4, 6:3, 3. Dóczy—Komoróczy és Vársárhelyi Theil KAC. II. oszt. női páros: 1. Kenderessy KAC—Koross MSE, 2. Haásné—Gaal KAC döntő 5:7, 6:2, 0:2 w. o. 3. Dr. Nagyné—Müller TC és Vargháné—Bogdán Nusj MSE. II. oszt. vegyes páros: 1. Kenderessy KAC—Grósz NSE, 2. Bogdán—Nagy MSE, döntő w. o. A marosvásárhelyi párelutazás miatt feladta a játékot. 3. Sikó—Gaal KAC és Vargha—Vargháné MSE. II. oszt. női egyes: 1. Gaál KAC, 2. Bogdán NSE, döntő 6:2, 6:1, 6. Kenderessy KAC és Szász Makkabca Nagyvárad.

Huonder-Várkonyi:
A Mester lábainál
I. A munka napjai . . . . . Füzve 115 lel
II. A szenvedések éjjele . . . . . 144 „
III. A megdicsőülés reggele . . . . . 162 „
A legjobb iskola a Mester lábainál ülni, mert — ott alakul ki a leg szebb embertípus: a Krisztus-típus. Rövid, mesteri elmélkedések papok és mélyebb lelkiéletre törekvő világiak számára.

TURISZTIKA
A Sasok turista egyesülete folyó évi augusztus hó 6-án reggel fél 7 órai indulással kirándulást rendez Feketeerdőre. Kiriándulás a savanyúviz forráshoz, Strandolás. Könnyű túra. Kellemes weekend kirándulás. Részvételi díj 80—95 lei. Jelentkezést elfogad délután 6—8 óra között az egyesület irodája, Nagyváradon, Dr. Aural Lazar-utca 14. szám, továbbá Mocsary Sándor írógépüzlete, Bdul Regele Ferdinand és Gyenge István ékszerész, Alexandri-utca 12. szám.

Folyóirat-szemle
A „Hírnök” legújabb száma. A P. Trefán Leonard és P. Jánossy Béla szerkesztésében megjelenő „Hírnök” legújabb száma izléses kiállításban, gazdag és élvezetes tartalommal jelent meg. A népszerű és elterjedt katolikus havifolyóirat tartalmából kiemelhetjük a következőket: P. Lukács Mansvét: Népünk bünei gyermekeinkkel szemben. — Dorosmai János: A mankó. — b. f.: Csiksomlyói színtoltok. — Földes Zoltán: Csiksomlyó. — Dénes Gizella: Mária dékánja. — Dr. Nyisztor Zoltán: A Pacelli-házról a pápai tónig. — Jánossy Béla: Ecce exempla. — Bangha Béla S. J.: Miért középpontja az egyháznak a pápáság? Szarka Géza: Vihartörő Mária. — Nemzetközi békeértekezletet akar-e összehívni a pápa? — Nagy Méda: Nemcsak azért adtál szemet. — P. Trefán Leonard: Szép asszony mosolya. — Pius pápák a történelemben. — Holló Ernő: Versek. — Juvénos B. Margit: Juvenus — ventus. — Molnar Kata: Áriusz Anna protekciója. — Remetei Ferenc: Ilyen az élet. — XII. Pius pápa beszéde a ferencrend vezetőihez. — P. Jánossy Béla: Elefántcsont lélek (regény). — Mael Ferenc: Emlékezés. — P. Benedek Fidé: A gyémántember. — Merza Gyula pápai kitüntetés. — Szemle. — Megjegyzések. — Krónika. — Szerk. üzenetek. — A Hírnök megrendelhető: Kolozsvár, Str. Franciscanilor 1. Előfizetési ára egy évre 160, félévre 80 lei, egy szám ára 16 lei.

Arcárhirdetések

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Üvegezett ablakok
és ajtó eladó. Nagyváradon, Nic. Zsiga-utca 50. szám.

Sőtétkék
ruha és cipő 35—36 szám és gyerek játékos ketrec eladó. Ugyanott 12 év körüli kislány keresztetik gyermek mellé. Nagyvárad, Str. Pasteur 13. szám.

Lakás
szavanként 3 lei

Kiadó
négy szobás modern lakás november 1-re. — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 27. szám.

Kiadó
kétszobás, előszobás, komfortos lakás, aug. 1-re. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám

Kiadó
egy nagyobb ruhahelyiség, esetleg kisebb részletben is. Nagyvárad, Str. Tache Jonescu 25. szám.

SZOLID,
keresztény tisztviselő leány keresztény urival családnál teljes ellátást keres. Lehetőleg külön szobával. Cím a kiadóhivatallal.

Allást keres
szavanként 1 lei

Gazdasszonyrak
menne idősebb urhoz megbízható nő, házasság bizonyítvánnyal. Fehér Zsuzsánna, — Nagyvárad, Strada I. C. Bratianu 31. szám.

Kereskedőnőt
végzett leány bármilyen neki megfelelő állást elvállal. Nagyvárad, Colonia Joşia, Str. 72. No. 5.

Különféle
szavanként 3 lei

Góidja
román szekcióról érettségizett diák, tanítványt vállal. — Cím: Szentmiklóssy, Nagyvárad, Str. Nicolae Zepca 32. szám.

LEGUJABB

A danzigi kérdés súlyosan kiéleződött

A danzigiai vámuniót akarnak Németországgal. A német birodalmi tengerészeti szövetség nagygyűlése a városállamban

Londonból jelentik: Az angol lapok szerint a danzigi helyzet súlyosan kiéleződött. Ezt arra a lengyel fenyegetésre vezetik vissza, hogy bojkottálni akarják az Amada margarin-gyárat. Erre a szándékra a danzigi szenátus jegyzéket intézett Varsóhoz és közölte, hogy ebben az esetben nem fogja elismerni a lengyel vámfelügyelőket. A Daily Express szerint a danzigi hatóságok most már nyíltan vallják, hogy vámuniót akarnak Németországgal.

Ennek visszahatása az, hogy Lengyelország erőlyes lépésre határozta el magát.

Danzigból jelentik: A német birodalmi tengerészeti szövetség augusztus 2-ára, szerdára nagygyűlést hívott össze Danzigba. A danzigiak tüntető előkészületeket tettek a nagygyűlésre. Trotha ellentengernagy, tengerészeti szövetség elnöke és Forster kerületi vezető tartottak nagy beszámolót a gyűlésen.

Az angol-japán tárgyalások továbbfolynak

A tiencsini rendőri és gazdasági rendszabályok alapvető kérdéseivel az albizottságok már végeztek.

Az angolelleses tüntetések miatt az angol nagyköveten kívül az amerikai ügyvivő is felszólalt Tokióban

Tokióból jelentik: A külügyi hivatal egyik magasrangú tisztviselője kijelentette, hogy az amerikai-japán szerződés felmondása a tokiói tárgyalásokra semmi befolyással nincs és ezek tovább folynak. Kijelentette még, hogy az egyes albizottságok, amelyek a tiencsini rendőri és gazdasági kérdésekkel foglalkoztak, alapvető munkájukat már befejezték. A rendőri kérdés minden részletében megegyezésre jutottak.

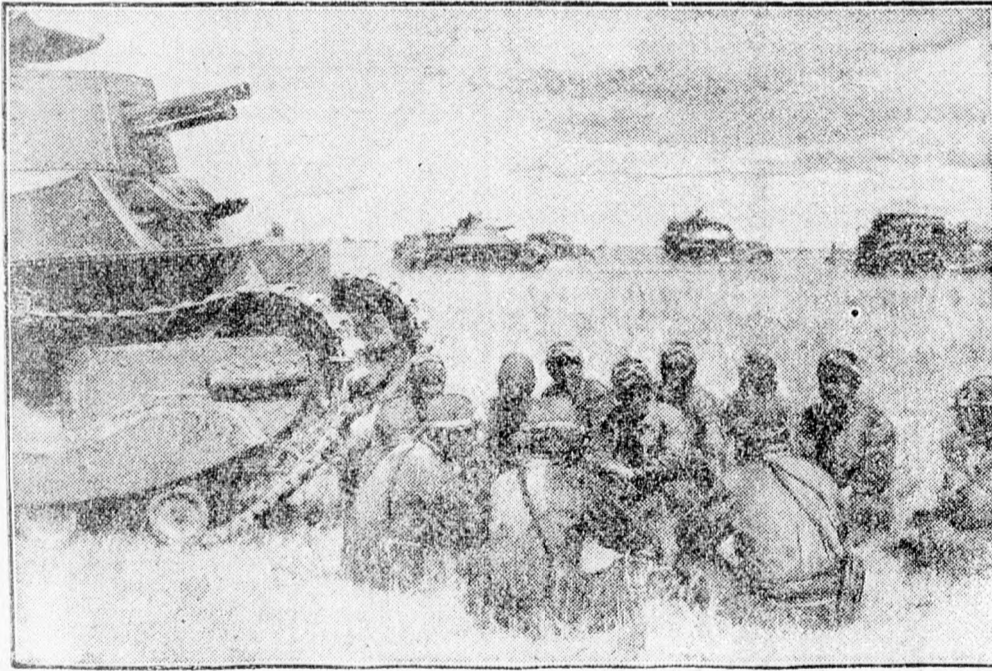
Tokióból jelentik: A tokiói angol nagykövét eljárta a japán kormánytól és kérte, hogy pontosan ellenőrizze a Japánban és Kinában folyó angolelleses mozgalmakat és gondoskodik ezeknek a mozgalmaknak haladéktalan megszüntetéséről. Hangoztatta, hogy a jelen-

legi körülmények között Anglia számára lehetetlen tovább folytatni a megbeszéléseket.

A nagykövét azt a választ kapta, hogy az angolelleses mozgalom és a tokiói tárgyalások teljesen különálló kérdések.

Az angolellesesség a fehér faj elleni mozgalommá növekedett.

Tokióból jelentik: Doorman, az Egyesült Államok ügyvivője fölkereste a japán külügyi hivatal amerikai osztályának vezetőjét és kijelentette előtte, hogy az Egyesült Államok kormányának nézete szerint a kínai angolelleses mozgalom már a fehér faj elleni mozgalommá nőtte ki magát és így érinti az amerikai állampolgárokat is. Kérte, hogy a japán kormány fekezze meg az ilyen idegenellenes izgatásokat.

Külsőmongólia és Mandzsukuo határán japán tankok állnak, mindenre készen. Ez a kép pihenő japán katonákról készült, akik a tankok mellett levegőznek...

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén, Nagyvárad, Károly király-ut 5 szám.

Utonállók agyonlőtték Spanyolországban a nemzetőrség egyik parancsnokát

Madridból jelentik: Isaac Gabordon rendőrfelügyelő, a nemzetőrség parancsnokát, aki Talaverától három kilométernyire haladt gépkocsijával, utonállók tűz alá fogták. Gabordon és gépkocsivezetője meghalt. A támadókat letartóztatták.

A magyar képviselőház megszavazta az új állampolgársági törvényt

Budapestről jelentik: A képviselőház szerdán délelőtt részleteiben is elfogadta az állampolgársági törvényjavaslatot. Ezután sor került az interpellációkra.

Egy lengyel lap Németország felosztásáról

Varsóból jelentik: A Kurjer Warszawski című lap egy angol publicistára hivatkozik, akit azonban nem nevez meg. A lap szerint ez az angol publicista közölte vele, hogy Angolországban már készen van a terve az új világháború utáni béke feltételeiről. Legfőbb lényege ennek a béketervezésnek az, hogy Németországot egyszerűen felosztják. Lengyelország kapja Keletporoszországot, Danzigot és Nyugatporoszországot egészen Kolbergig és Német-Felsősziléziát. Litvánia kapja a Memel-vidéket, Franciaország a Rajna-tartományt s Bajorországból és Ausztriából egy külön délnémet államot alakítanak. A Vilmos-császár csatornát egy nemzetközi rendőrség igazgatása alá helyezik, Bénes pedig ismét visszatér Prágába.

Röpiratbevitel Szlovákiából Magyarországra

Érsekújvárról jelentik: A város melletti Bánkesziben a csendőrök tettenérték Bredik Gáspár tótmegyeri tanítót, aki egy nagyeurányi nyolcadikos szlovák gimnazistával és Cserhe István szlovák földműveléssel együtt Szlovákiából átcsempészett röpiratot helyeztet el az egyes házakban. A csendőrök megállapították, hogy a röpcédulákat olyan szlovák gazdák szekerén csempésztek át, akik mindkét országban birtokosok s földjeik egyik országhatárból átnyulnak a másikba. Összesen negyven ezer röpiratot csempésztek át gabonakévek között Szlovákiából.

Az angol-francia-orosz vezérkari megbeszélések

Londonból jelentik: A moszkvai vezérkari megbeszélések — a Daily Telegraph szerint — a következő tárgyakat ölelik fel:

1. Milyen szárazföldi, tengeri és légi hadműveleteket folytathat a szovjetunió.
2. A szovjet-haderő háborús létszáma és tartaléka.
3. A szovjet vasuti- és úthálózata, légi haderejének harcászati képessége.
4. A balti- és fekete-tengeri hadászati kérdések.

Az amerikai szenátus leszavazta Rooseveltt újabb közmunka-programját

Washingtonból jelentik: Rooseveltt elnök az amerikai képviselőházban kedd este súlyos vereséget szenvedett. A képviselőház ugyanis 193 szavattal 166 ellenében elvetette Rooseveltt újabb közmunka-programját, mely a gazdasági élet fellendítését célozza. Az elnök eredeti javaslatának teteleit a bizottságok már 1900 millió dollárra csökkentették, de a képviselőház ezzel sem elégedett meg, hanem teljesen elvetette a javaslatot, úgy, hogy az már a jelenlegi parlamenti ciklusban nem is kerül a törvényhozás elé.

Az újabb vereség azt mutatja, hogy Rooseveltt teljesen elvesztette uralmát a kongresszus felett.

CENZURAT